

Yaşında

MEKTEP

ÖZKURBİR AYLIK EĞİTİM DÜŞÜNCE DERGİSİ

YIL : MAYIS'26

SAYI : 12

ISSN : 3149-8418

www.ozkurbir.org

Düşüncenin Merkezi,
Eğitimin Sesi

@ozkurbir.official

ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARI BİRLİĞİ
DERNEĞİ

İÇİNDEKİLER

01 - BİR DAVA, BİR MEKTEP, BİRYOLCULUK

ALİ DAYIOĞLU

03- NESİLLERİN KILAVUZU: ÖĞRETMENİN

İTİBARI, TOPLUMUN İSTİKBALİ **DANYAL SÜZGÜN**

06- İNSAN VE MEKTEP **NACİ BEKTAŞ**

07- BİRLİKTE İŞ YAPMAK **İSMAİL GÜLER**

10- ZÂT-I ÂLİNİZ NİCEDİR? **HACER ELBEY**

11- TOPLUMSAL ŞİDDET PANDEMİSİ İLE BAŞA ÇIKMA

YÖNTEMLERİ **ENES OKUTAN**

14- HER MEVSİM GÜLMÜŞÜM BEN **YUSUF DURSUN**

15- SEMBOLÜN ÖTESİ: DİNİ OBJELER VE TEMSİL

ETTİKLERİ DEĞERLER **SEBAHATTİN KAZAZ**

18- GÜLÜ İNCİTME GÖNÜL **BESTAMİ YAZGAN**

19- KONFOR ALANINDAN ÇIKIP KENDİMİZLE YÜZLEŞME

ZAMANI **ALİ DAYIOĞLU**

22- MUTLULUK **ŞAHİN KARATAŞ**

23- DÜŞÜNME-BECERİ VE ÜRETİM ÜÇLÜSÜ **HAMİ KOÇ**

26- BEŞİKTEN MEKTEBE, MEKTEPTEN GELECEĞE: BİR

MEDENİYET TASAVVURU OLARAK OSMANLI ÇOCUK

ŞARKILARI **DOÇ. DR. ERDAL KILIÇ**

29- HER İNSANIN BİR ENSTRÜMAN ARKADAŞI OLMALI

ONUR ÖZELÇAĞLAYAN

31- "GÖSTERİ OKULU" SENDROMU **ADEM KEVEN**

33- OKULLARDA VERİLMEK İSTENEN DEĞERLER NİÇİN

YETERİNCE ÖZÜMSENMİYOR? **MUSTAFA USLU**

36- VEFATTAN ÖNCE VEFA **KADİR ÜNAL**

39- EKRANIN KARANLIK YÜZÜNE KARŞI AÇIK BİR

ÇAĞRI! **ASUMAN SARITAÇ**

41- EĞİTİM VE KENDİMİZ OLMAK -4- **FUAT BOL**

43- EĞİTİMDE BAŞARININ MİHENK TAŞI: YENİ BİR

DİSİPLİN VE İŞ BİRLİĞİ VİZYONU **BİLGİN PELİSTER**

45- BİR ŞAHSİYET İNŞASI, "KİTAP HARÇLIĞI VE KİTAP

KAŞESİ" **EMİN KEVEN**

www.ozkurbir.org

İmtiyaz Sabihi

B. ENİS ŞENER

Yönetim Kurulu

- ALİ DAYIOĞLU
- ADEM DOĞAN
- BİLGİN PELİSTER
- HAMİ KOÇ
- HİDAYET DOĞAN
- İSMAİL GÜLER
- KADİR ÜNAL
- MEHMET COŞAR
- OLCAY TOPRAKLI
- RASİM KARAGÜL
- ŞEYHALİ TUĞ

Yayın Editörü

Doç. Dr. ERDAL KILIÇ

Sanat Danışmanı

CEMAL TOY

Yayın Kurulu

- ERBİN SOYGÜR
- CENGİZ DİNÇER

Dijital

SELAHATTİN POLAT

SEPOL BİLİŞİM
Web İnternet - Bilişim Teknolojileri

[f](https://www.facebook.com/ozkurbir) [i](https://www.instagram.com/ozkurbir) [t](https://www.twitter.com/ozkurbir) @ozkurbir

Değerli Okurlarımız,

Eğitim, yalnızca bugünü anlamamanın değil, yarını inşa etmenin de en güçlü aracıdır. Mektep Dergisi olarak bu bilinçle çıktığımız yolculukta, 12. sayımızla bir kez daha siz değerli okurlarımızla buluşmanın heyecanını yaşıyoruz.

Her sayımızda olduğu gibi bu sayımızda da eğitimin farklı boyutlarını ele alan, sahadan beslenen ve geleceğe ışık tutan içerikleri bir araya getirdik. Değişen dünya düzeni, dönüşen öğrenme alışkanlıkları ve eğitimde kalite arayışı; bizleri daha çok düşünmeye, üretmeye ve paylaşmaya sevk ediyor. Bu kapsamda öğretmenlerimizin, yöneticilerimizin ve eğitim paydaşlarımızın deneyimlerini ve görüşlerini sayfalarımıza taşıyarak ortak bir akıl oluşturmaya gayret ettik.

Eğitim; süreklilik, emek ve vizyon ister. Bizler de Mektep Dergisi olarak bu üç temel değeri merkeze alarak; yalnızca bilgi aktaran değil, aynı zamanda düşündüren ve ilham veren bir yayın olmayı hedefliyoruz. Çünkü inanıyoruz ki güçlü bir eğitim anlayışı, güçlü bir toplumun temelidir.

Bu sayımızın hazırlanmasında emeği geçen tüm yazarlarımıza, katkı sunan eğitim gönüllülerine ve bizi ilgiyle takip eden siz kıymetli okurlarımıza teşekkür ederiz.

Yeni sayfalarda yeni fikirlerde buluşmak dileğiyle...

B. Enis ŞENER
ÖZKURBİR Genel Başkanı

BİR DAVA, BİR MEKTEP, BİR YOLCULUK

ALİ DAYIOĞLU
EĞİTİM YÖNETİCİSİ & ÖZKURBİR BAŞKAN YRD.

**İşimiz Eğitim, Derdimiz
İnsan.**

**Eğitimin Sadece
Bugününe Değil, Yarınına
da Sözümüz Var.**

**Eğitimi Konuşan Değil,
Eğitimi İnşa Eden Ses.**

**Mektep Bir Medeniyet
Meselesidir.**

Fikri Olanın Mektebi Olur.

ÖZKURBİR'in yolculuğu, yalnızca bir derneğin hikâyesi değildir. Bu yolculuk; bir eğitim anlayışının, bir medeniyet tasavvurunun ve "iyi insan yetiştirme" idealinin yıllar boyunca diri tutulma çabasının hikâyesidir. 1998 yılında bir platform olarak başlayan, 2000 yılında ise dernek statüsü kazanarak kurumsal kimliğe kavuşan ÖZKURBİR, kuruluşundan itibaren muhafazakâr eğitim kurumlarının sesi olmayı hedeflemiş; eğitim dünyasında kendi değerleriyle var olabilmenin mücadelesini vermiştir.

Aradan geçen yıllar içerisinde eğitim dünyası büyük dönüşümler yaşadı. Teknoloji değişti, öğrenciler değişti, ailelerin beklentileri değişti, öğrenme biçimleri değişti. Ancak değişmeyen bazı hakikatler vardı: Eğitimin yalnızca bilgi aktarmak olmadığı, insan yetiştirmenin bir medeniyet meselesi olduğu ve okulların yalnızca akademik başarı üreten yapılar değil; karakter, ahlak, aidiyet ve anlam inşa eden kurumlar olduğu gerçeği...

ÖZKURBİR, kuruluşundan bu yana tam da bu noktada durdu. Kendi değerlerinden uzaklaşmadan, çağın ihtiyaçlarını doğru okuyarak eğitim kurumlarının gelişimine katkı sunmaya çalıştı. Bugün geriye dönüp baktığımızda görüyoruz ki; derneğimiz yalnızca okulların sorunlarını dile getiren bir yapı olmamış, aynı zamanda çözüm üreten, yön gösteren, fikir geliştiren ve eğitim alanında ortak akıl oluşturan önemli bir sivil toplum kuruluşu hâline gelmiştir.

Özellikle son dört beş yılda daha görünür ve daha aktif bir süreç yaşadık. Düzenlenen sempozyumlar, çalıştaylar, eğitim programları ve buluşmalar; sadece üyelerimizin mesleki gelişimine katkı sağlamakla kalmadı, aynı zamanda aynı ideale gönül vermiş eğitimcilerin bir araya gelmesine, birbirinden beslenmesine ve ortak bir dil geliştirmesine de vesile oldu. Çünkü eğitim, tek başına yürütülebilecek bir yolculuk değildir. Eğitim; istişareyle, tecrübeyle, dayanışmayla ve ortak sorumluluk bilinciyle güç kazanır.

Bugün artık biliyoruz ki özel okulculuk yalnızca fiziki imkânlarla, teknolojik yatırımlarla ya da akademik başarılarla sürdürülebilecek bir alan değildir. Eğitim kurumlarının en büyük ihtiyacı; anlam üreten, vizyon geliştiren, insanı merkeze alan bir bakış açısıdır. İşte ÖZKURBİR'in en önemli katkılarından biri de tam burada ortaya çıkmaktadır. Derneğimiz, üyelerine sadece kurumsal destek sunan bir yapı değil; aynı zamanda eğitimin ruhunu diri tutmaya çalışan bir fikir hareketidir.

Bu fikir hareketinin en kıymetli meyvelerinden biri de geçtiğimiz yıl yayın hayatına başlayan "Mektep" dergisi olmuştur. Bir dergi çıkarmak elbette teknik olarak mümkündür; ancak bir dergiyi anlamlı kılmak, onu sürdürülebilir hâle getirmek ve eğitim dünyasında karşılık bulan bir zemine oturtmak kolay değildir. Çünkü dergiler sadece yazıların toplandığı yayınlar değildir; onlar bir fikrin hafızasıdır. Bir medeniyetin sesi, bir düşüncenin taşıyıcısıdır.

"Mektep", ismiyle bile çok şey anlatmaktadır. Çünkü mektep; sadece ders yapılan yer değil, insanın inşa edildiği yerdir. Bilginin hikmetle buluştuğu, ahlakın davranışa dönüştüğü, nesillerin şekillendiği mekândır. Bu dergi de bir yıl boyunca tam olarak bunu yapmaya çalıştı. Eğitim üzerine düşündü, tartıştı, öneriler sundu, meseleleri gündeme taşıdı ve en önemlisi eğitimcilerin kalbine dokundu.

Bir yıllık süreçte ortaya çıkan her sayı; aslında ortak emeğin, ortak idealin ve ortak sorumluluk duygusunun bir ürünüdür. Yazı yazarlardan editörüne, emeği geçen herkesten okuyucularına kadar bu derginin yaşamasına katkı sağlayan herkes, geleceğe bırakılan kıymetli bir iz bırakmaktadır. Çünkü kalıcı olan yalnızca binalar değildir; fikirlerdir, düşüncelerdir, kelimelerdir.

Bu noktada derneğimizin kıymetli üyelerine de önemli bir sorumluluk düşmektedir. Bir derginin gerçek gücü, sadece çıkarılıyor olmasında değil; sahiplenilmesinde, okunmasında, paylaşılmasında ve desteklenmesinde gizlidir. "Mektep" dergisi hepimizin ortak sesi, ortak hafızası ve ortak emeğidir. Bu nedenle üyelerimizin dergimize göstereceği ilgi, vereceği destek ve katkı; yalnızca bir yayını yaşatmak değil, aynı zamanda ÖZKURBİR'in eğitim vizyonunu geleceğe taşımak anlamına gelecektir. Her yazı, her fikir, her katkı bu yürüyüşü daha güçlü hâle getirecektir.

Bugün eğitim dünyasının en büyük ihtiyaçlarından biri, hızlı değişim karşısında yönünü kaybetmemektir. Çocuklarımızı geleceğe hazırlarken kendi değerlerimizi, kültürel köklerimiz ve insan anlayışımızı koruyabilmektir. İşte "Mektep" dergisinin misyonu da tam olarak burada anlam kazanmaktadır. Bu dergi, sadece eğitim üzerine konuşan değil; eğitimin ruhunu, yönünü ve medeniyet perspektifini canlı tutmaya çalışan bir iradenin temsilcisidir.

Bir yılı geride bırakırken hissedilen duygu yalnızca bir yayın başarısının memnuniyeti değildir. Aynı zamanda geleceğe dair umutların güçlenmesidir. Çünkü inanıyoruz ki; eğitim alanında söz söyleyen, fikir üreten, değer merkezli yaklaşımı koruyan her çalışma ülkemizin geleceğine yapılmış önemli bir yatırımdır.

ÖZKURBİR'in geçmişten bugüne taşıdığı sorumluluk bilinciyle, "Mektep" dergisinin önümüzdeki yıllarda da eğitim dünyasına ışık tutmaya devam edeceğine yürekten inanıyorum. Nice sayılara, nice fikirlere ve nice güzel nesiller yetiştirme idealine birlikte yürümek duasıyla...

NESİLLERİN KILAVUZU: ÖĞRETMENİN İTİBARI, TOPLUMUN İSTİKBALİ

DANYAL SÜZGÜN
EĞİTİM YÖNETİCİSİ

**Bir Kalbe Dokunan
Öğretmen, Bir Milleti
Ayağa Kaldırır.**

**İlimle Yükselen
Toplumun Rehberi
Öğretmendir.**

**Geleceği Kurtarmak
İstiyorsan, Öğretmeni
Güçlendir.**

**Bir Nesil Değil, Bir
Medeniyet
Yetiştiriyoruz.**

Bir toplumun geleceği, sahip olduğu imkânlarla değil; o imkânları hangi ruhla kullanan insanlarla şekillenir. Bugün teknoloji baş döndürücü bir hızla ilerliyor, bilgi her zamankinden daha erişilebilir hâle geliyor. Fakat bütün bu gelişmelerin ortasında daha derin bir hakikat sessizce bizi çağırıyor: İnsan, sadece bilgiyle değil; rehberlikle olgunlaşır.

Çocuklarımız ve gençlerimiz artık bilgiye ulaşmakta zorlanmıyor. Asıl mesele, artık bilgi olmaktan çıkmış hayatı anlamlı, değerli yaşamak noktasına varmıştır. İşte tam bu noktada, hayat yollarını aydınlatan bir ışığa ihtiyaç vardır: Öğretmen.

Öğretmen, yalnızca ders anlatan değil; istikamet gösteren, kalbe dokunan, karakter inşa eden bir rehberdir. Bu yönüyle öğretmen, bir meslek sahibi olmanın çok ötesinde; toplumun görünmeyen mimarı, insan ruhunun mühendisidir.

Bir çocuğun hayatına dokunan her öğretmen, aslında bir toplumun kaderine yön verir. Ancak bugün üzerinde düşünmemiz gereken önemli bir mesele vardır: Öğretmenlik, zaman zaman maaş, tatil ve çalışma şartları üzerinden tartışılan bir başlık hâline indirgenmektedir. Oysa öğretmenlik, bu başlıkların çok ötesinde, bir milletin geleceğini omuzlayan en stratejik görevdir.

Bir mesleği sadece haklarıyla konuşmak, onun ruhunu eksiltir; öğretmenliği sadece şartlarla tartışmak, onun değerini gölgeler. Bizim yeniden hatırlamamız gereken şudur: Güçlü öğretmen, müreffeh ülkenin en sağlam temelidir.

Bu hakikat, yalnızca bugünün değil, tarihimizin de bize fısıldadığı bir gerçektir. Türk-İslam medeniyetinin en parlak dönemleri, güçlü öğretmenlerin ve onların yetiştirdiği büyük şahsiyetlerin omuzlarında yükselmiştir.

Nizamülmülk'ün kurduğu Nizamiye Medreseleri, sadece bir eğitim kurumu değil; bir medeniyet inşa merkeziydi. Bu medreselerde ders veren İmam Gazali gibi âlimler, yalnızca talebe yetiştirmede; bir çağın zihnini ve kalbini şekillendirdi.

Akşemseddin'in dizinin dibinde yetişen Fatih Sultan Mehmet, sadece bir hükümdar değil; bir çağ açıp bir çağ kapatan lider oldu. Bu büyük başarının ardında, bir öğretmenin rehberliği, bir hocanın irşadı vardı. Çünkü tarih bize şunu açıkça gösterir: Büyük liderler, büyük öğretmenlerin eseridir.

Molla Gürani ve Ali Kuşçu gibi ilim adamları da yalnızca bilgi üretmekle kalmamış; yetiştirdikleri talebelerle ilmin sürekliliğini sağlamışlardır. Osmanlı'da bir padişahın hocasına gösterdiği hürmet, toplumun öğretmene verdiği değer en somut göstergelerinden biri olmuştur. Hocaya gösterilen hürmet, ilme gösterilen hürmettir.

Yine Mahir İz ve Nurettin Topçu gibi eğitim ve ahlak üzerine derin izler bırakan mütefekkirler, öğretmenin sadece bilgi değil, bir duruş

kazandırması gerektiğini vurgulamış; yetiştirdikleri öğrencilerle fikir dünyamızda kalıcı etkiler bırakmıştır.

Eğitim dünyamızda isimleri yıldızlar misali çok olan örnek şahsiyet ve öğretmenler, "Mabede girer gibi mektebe girme" adabıyla öğrenci yetiştirerek toplumun ahlakını, huzurunu, felahını tesis ederek tüm kötülöklere yıllar boyu set olmuşlardır.

Bugün ise aynı hakikati yeniden hatırlamaya ihtiyacımız var.

Bugünün gerçeğinde gördüğümüz ve bizleri derinden sarsan hiçbir hadise, onu durduran öğretmenleri aşmamıştır, aşmamalıdır. Öğretmenin varlığının ağırlığı, yeniden tüm alanlarda, tüm toplum üzerinde hissettirilmelidir.

Çünkü öğretmenin etkisi sınıfla sınırlı değildir. O etki, evlere taşar, sokaklara yansır, toplumun damarlarında dolaşır. Öğretmen toplumdaki çekildiğinde ya da itibarı zayıfladığında; boşluğu yalnızca bir meslek değil, bir anlam kaybı doldurur. Ve o boşlukta zamanla bencillik, kayıtsızlık ve yönsüzlük filizlenir.

Oysa öğretmen toplumun merkezinde olduğunda; sözünün ağırlığı, duruşunun kıymeti ve rehberliğinin gücü hissedildiğinde, sadece bireyler değil, bir millet toparlanır.

Çünkü öğretmen susarsa, kalpler dağılır; öğretmen konuşursa, vicdanlar uyanır.

Bugün çocuklarımızın ihtiyacı olan şey, daha fazla imkân değil; o imkânları doğru kullanmayı öğretecek bir irşattır. Daha fazla bilgi değil; o bilgiyi hikmete dönüştürecek bir bakıştır. Ve bu bakış, ancak güçlü, itibarlı ve kendine güvenen öğretmenlerle mümkün olur.

Eğer bizler, ahlaklı, vicdanlı, sorumluluk sahibi bir nesil hayal ediyorsak; önce o nesli yetiştirecek öğretmenlerin değerini yeniden inşa etmek zorundayız. Çünkü iyi bir nesil tesadüfen yetişmez.

İyi bir nesil, iyi öğretmenlerin eseridir.

Ve daha da ötesi; nezaket ehli, merhametli, düşünceli, empati sahibi, hoşgörülü, bilge ve karıncayı dahi incitmekten haya eden bir nesil, ancak kalplere dokunabilen öğretmenlerin rehberliğinde yetişir. Çünkü karakter, anlatılarak değil; yaşatılarak inşa edilir.

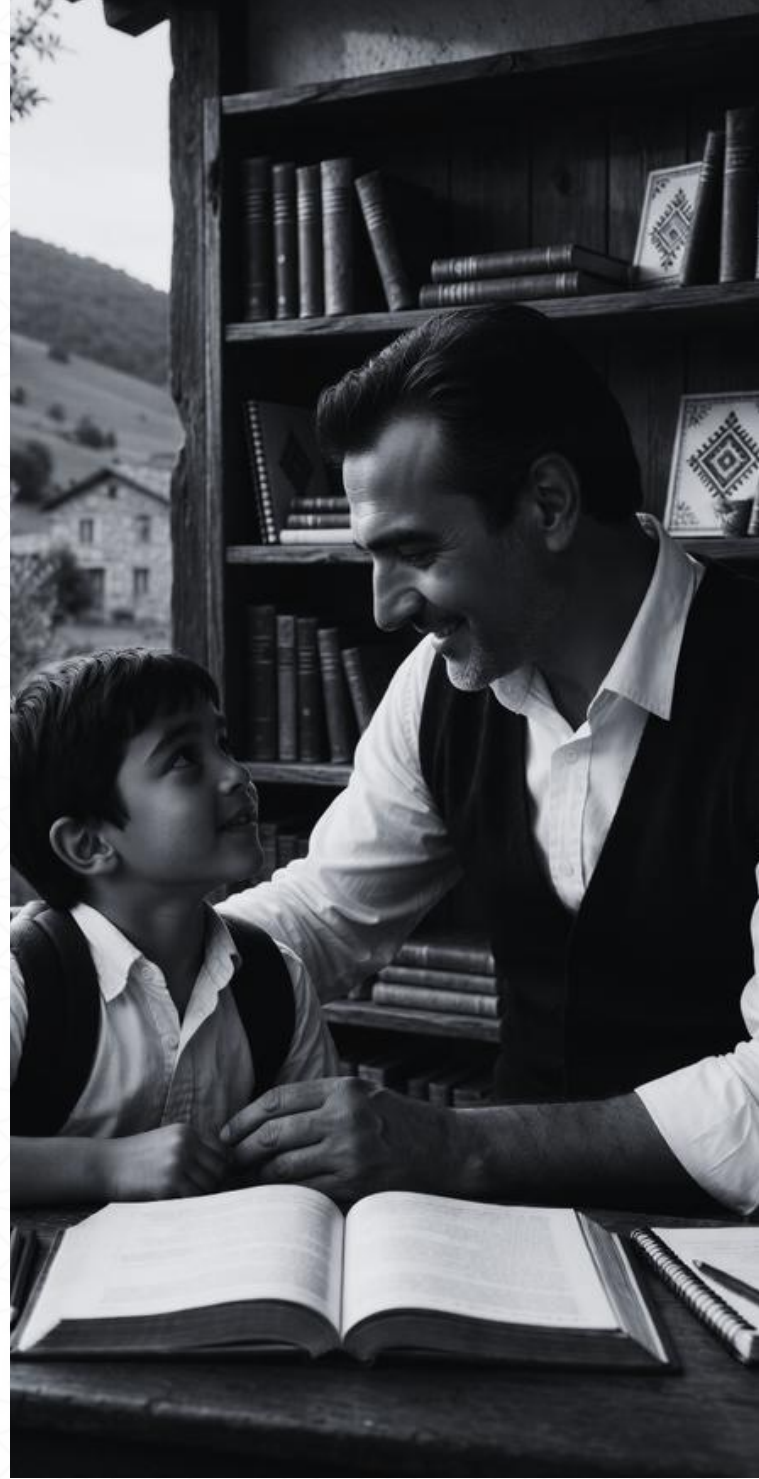
Bu nedenle eğitim politikalarının merkezine yalnızca öğrenci başarısını değil; öğretmenin itibarını, öğretmenin gücünü ve öğretmenin söz hakkını yerleştirmek zorundayız. Öğretmeni güçlendirmek, aslında toplumu güçlendirmektir. Öğretmeni yüceltmek, geleceği sağlam temellere oturtmaktır.

Artık açık bir şekilde ifade etmek gerekir: Eğer iyi bir gelecek istiyorsak, güçlü bir öğretmen ordusuna ihtiyacımız var.

Bu ordu; kalplere dokunan, akılları inşa eden, vicdanları diri tutan bir ordudur. Ve bu ordu ne kadar güçlü olursa, toplum o kadar huzurlu, o kadar dengeli, o kadar umut dolu olur. Çünkü nihayetinde mesele şudur: İnsan mektebinin temeli de sütunları da mimarı da öğretmenlerdir.

Ve artık gençliği ve geleceği kaybetmemek adına, evlatlarımızın ahlakını ve zamanını korumak adına, milletimizin binlerce yıllık gelenek ve göreneklerini nesillerimize aktarmak adına, insanın ve insanlığın hayatını ve onurunu korumak adına öğretmenlerin eskiden olduğu gibi meydana çıkma vakti çoktan gelmiştir.

Öğretmenin yeniden söz sahibi olduğu, rehberliğinin yeniden kıymet bulduğu, itibarının yeniden iade edildiği bir toplum... İşte o zaman sadece eğitim değil, hayat da yeniden anlam kazanacaktır.

İNSAN VE MEKTEP

NACİ BEKTAŞ
EĞİTİMCİ & YAZAR

İnsan akıldır,

Mektep düşünen ve düşündüren faal akıldır.

İnsan bilgidir,

Mektep bilginin fikre ve bilime dönüştürüldüğü irfan evidir.

İnsan inançtır,

Mektep inancın bilgi ile desteklenerek ilme yükseltildiği hikmet evidir.

İnsan yorumdur,

Mektep fikrin ve düşüncenin hayatı açıklayıp açıklayabilmesidir.

İnsan estetikdir,

Mektep insanın farklılığının ve eşsizliğinin sanatla ifade edilebilmesidir.

İnsan özsaygıdır,

Mektep kişiyi şahsiyete dönüştürerek kimlik kazandıran saygınlık evidir.

İnsan sevgidir,

Mektep sevginin fedakârlık, paylaşma ve merhamet olduğunun yaşanarak gösterildiği sevgi evidir.

İnsan hayaldir,

Mektep hayalleri geleceğe ilişkin vizyona dönüştüren tahayyül atölyesidir.

İnsan özgürlüktür,

Mektep tırtılın kelebeğe, derelerin denize, cehaletin bilgiye dönüştüğü hürriyet evidir.

İnsan kültürdür,

Mektep fidanın meyve veren ağaca, elmasın pırlantaya, kelimelerin yazıya dönüştüğü mekândır.

İnsan ses ve sözdür,

Mektep sesin ve sözün ahenk ve anlama dönüştürüldüğü sanat atölyesidir.

İnsan değerdir,

Mektep fitraten değerli olanı ahlaken değerli olana yükselten tedip evidir.

İnsan kâinattır,

Mektep kâinatın keşfedilmeye çalışıldığı bir rasathanedir.

İnsan özdür,

Mektep özün özneye dönüştürüldüğü öz gürlüğün evidir.

İnsan kitaptır,

Mektep bu kitabın ehil ellerde yapılan tefsiri.

BİRLİKTE İŞ YAPMAK

İSMAİL GÜLER
EĞİTİM YÖNETİCİSİ & YK ÜYESİ

**Birlikten Kuvvet,
Dayanışmadan Başarı
Doğar.**

**Tek Başına İlerlersin,
Birlikte Zirveye Çıkarsın.**

**Birlik Ruhuyla Çalış,
Büyük Sonuçlar Doğur.**

**Kalpler Birleşirse, İşler
Mükemmelleşir.**

Birlikte iş yapmak bir grup insanın ortak bir hedefe ulaşmak için koordineli bir şekilde çaba sarf etmesi anlamına gelmektedir. Birlikte çalışmak, sadece bireysel çabalar değil, aynı zamanda bir ekip olarak sinerji yaratmayı ve birbirini desteklemeyi gerektirir. Birlikte iş yapma ahlakı, ekip içinde işlerin sağlıklı ve verimli bir şekilde yürütülmesi için önemli bir ilkedir. Bu ahlak, her bireyin sorumluluklarını yerine getirirken aynı zamanda diğer insanlara hürmet göstermesi ve işin ortak hedeflerine odaklanmayı içerir.

Birlikte iş yapan insanlarda bulunması gereken en temel özellikler:

1. Görev Paylaşımı ve Sorumluluklara Karşı Titizlik:

"Görev ve sorumluluk bilinci, insanı en zor anlarda bile ayakta tutan en güçlü dayanaktır."

Bir çiftlikte çalışmakta olan bir grup işçinin, tarlayı sürmek ve ekinleri toplamak için bir araya geldiklerini düşünelim. İşçilerden birinin diğerlerinden daha az çaba gösterip ve işinin büyük kısmını başkalarına bırakması nasıl bir sonuç doğurur? Çiftçilerden birinin gösterdiği bu sorumsuzluk hasat zamanı geldiğinde ürün verimliliğini düşürecektir. Böyle bir durumda ekipteki herkesin çabası boşa gidecektir. Birlikte iş yaparken herkesin kendi sorumluluklarını yerine getirmesinin ne kadar önemli olduğu bu misalden rahatlıkla anlaşılabilir.

Görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinde ihmal gösterildiğinde nelerin meydana geleceğini anlatan güzel bir kıssa mevcuttur.

Dört Kardeş ve Bahçe

Bir zamanlar, yaşlı bir adamın dört oğlu vardı. Adam, yaşlanıp güçten düştüğünde, dört oğluna büyük bir bahçe bırakır ve der ki: "Bu bahçe hepinizin sorumluluğunda olacak. Her biriniz bir bölümüyle ilgilenacaksınız; biri toprağı işleyecek, biri bitkileri sulayacak, biri zararlılarla mücadele edecek, diğeri ise hasadı yapacak." Başlangıçta herkes sorumluluklarını eksiksiz yerine getirir, bahçe yemyeşil ve bereketli olur. Ancak zamanla, oğullardan biri toprağı işlemenin çok zahmetli olduğuna karar verip görevini ihmal etmeye başlar. Bir diğeri sulamayı aksatır, üçüncüsü zararlı otlarla yeterince ilgilenmez. Sadece hasadı yapacak olan oğul, diğerlerinin işlerini yapmadığını fark eder ve tek başına hasat yapmanın anlamsız olduğunu düşünür.

Bir süre sonra, bahçe kurur, bitkiler hastalanır ve hasat edilecek bir şey kalmaz. Babaları durumu gördüğünde oğullarına şu dersi verir: "Hepinizin görevleri bir bütünü oluşturuyor. Eğer biriniz bile sorumluluğunu yerine getirmezse, tüm bahçe zarar görür ve emeğiniz boşa gider. Birlikte çalışmak, her birinizin görevini eksiksiz yapmasına bağlıdır."

2. Birlikten Kuvvet Doğacağını Hiç Unutmamak:

"Tek bir dal kırılır, ama bir demet dal kırılmaz."

"Birlikten kuvvet doğar" atasözü, bir grup insanın bir araya gelip birlikte çalışmasının bireysel çabadan çok daha güçlü ve etkili olduğunu anlatır. Tek başına yapılması zor olan işler, bir grup halinde daha kolay ve verimli bir şekilde başarılabilir. Bir ormanda yaşayan dört kardeş düşünelim. Her biri farklı becerilere

sahiptir. Biri çok iyi avcıdır, diğeri ateş yakmada ustadır, üçüncüsü yemek pişirme konusunda beceriklidir, sonuncusu ise barınak yapma konusunda yeteneklidir. Tek başlarına hayatta kalmaları zorken, birlikte çalıştıklarında hem daha iyi hem de daha rahat bir yaşam süreceklerdir. Birlikte çalışmanın bireysel yeteneklerin bir araya getirilmesiyle nasıl güçlü bir sonuç doğurabileceğini varın siz düşünün.

Bir orkestra düşünelim. Her müzisyen kendi enstrümanını çalarken güzel sesler çıkartabilir, ancak tek başına bir senfoni yaratamaz. Ancak tüm müzisyenler bir araya gelip aynı parçayı uyum içinde çaldığında, büyük bir müzikal eser ortaya çıkar. Bu örnek, bireylerin kendi başlarına belli bir başarı elde edebileceğini ancak gerçek gücün ve güzelliğin iş birliği ve uyum içinde çalışıldığında ortaya çıkacağını anlatır.

Bir arı kolonisi, binlerce arının birlikte çalışarak kovanlarını inşa ettiği, yiyecek topladığı ve bal ürettiği bir sistemdir. Tek bir arı ne kovan inşa edebilir ne de yeterince bal toplayabilir. Ancak binlerce arının birlikte çalışması sonucu güçlü bir koloni oluşur ve her biri üzerine düşeni yaptığında, koloninin ihtiyaçları karşılanır. Bu arı kovanı olayı da "birlikten kuvvet doğar" ilkesini mükemmel anlatmaktadır.

3. Ekip İçinde Güven, Yardımlaşma ve Dayanışma Ruhunu Canlı Tutmak:

"Bir mum, diğer mumu tutuşturmakla ışığından bir şey kaybetmez."

Bir dağcı grubunun, zorlu bir zirveye tırmandığını düşünelim. Tırmanma sırasında bir dağcının ayağının kaydığını ve düşmek üzere olduğunu varsayalım. Diğer dağcılar hemen ipleri sıkı tutarak ona yardım etmeye çalışacaktır. Dağa tırmanırken herkes birbirine karşı güven ve yardımlaşma ruhu içerisinde olduklarını bilmektedirler. Çünkü tehlike anında herkes birbirine güvenecek ve yardım edecektir. Eğer grup üyeleri birbirlerine güvenmeseydi, yardım etmeseydi düşenin hali nice olurdu? Dağa tırmanış başarılı olamazdı. Birlikte çalışırken güven ve dayanışmanın ne kadar önemli olduğunu sanırım anlamış olduk.

Kuşlar ve Rüzgâr:

Bir zamanlar, bir grup küçük kuş bir ormanda yaşıyordu. Ormandaki ağaçların dallarında yuvalarını yapmışlardı. Ancak, her kış rüzgâr çok kuvvetli eserdi ve kuşların yuvalarını dağıtırdı. Kuşlar, her yıl yuvalarını yeniden yapma zorunda kalırdı. Bir gün kuşlardan biri şöyle dedi: "Neden hepimiz bir araya gelip birbirimize yardım etmiyoruz? Eğer hepimiz bir arada yuvalarımızı yaparsak, rüzgârın bizi dağıtması daha zor olur."

Tüm kuşlar bir araya gelerek birbirlerine yardım etti ve yuvalarını daha güçlü yaptı. Rüzgâr tekrar estiğinde, bu sefer yuvalar yerinden bile kıpırdamadı. Çünkü kuşlar yardımlaşarak ve dayanışma içinde çalışmıştı.

ZÂT-I ÂLİNİZ NİCEDİR?

HACER ELBEY
EĞİTİM YÖNETİCİSİ

Zât-ı âliniz nicedir diye sormak, aslında bir hal hatır sualinden ziyade, insanın kendi kendine kurduğu küçük bir muhasebe divanına çağırılmasıdır. Ne de olsa bu sualin cevabı hiçbir vakit “iyiyim” kadar kısa, “kötüyüm” kadar dürüst değildir. Zira insan dediğin mahluk, hem iyidir hem değil hem keyfi yerindedir hem de yerinden kalkmak istemez.

Zât-ı âliniz nicedir efendim?

Vallahi, arz edeyim: Dışarıdan bakıldığında gayet müstakim, iç alemde ise hafifçe dağınık bir vaziyetteyim. Bir nevi toplu dağınıklık hali... Masam derli topludur lakin zihnim çekmeceleri açık unutulmuş bir dolap gibidir. Bugünlerde halim, kahve fincanının dibinde kalan telveye benzer: Ne tam içilmiş sayılırım ne de yeniden doldurulacak kadar boşum. Arada bir yerde, müteredit bir varoluş sergilemekteyim.

Soran olursa “hamdolsun” derim; sorulmayan vakitlerde ise kendi kendime hafif bir “acaba?” bırakırım. İroninin en latifi de burada tecelli eder zaten: İnsan, en çok da “iyiyim” dediği zamanlarda kendinden şüphe eder. Çünkü bilir ki, bu kelime çoğu zaman bir hakikati değil, bir nezaketi temsil eder. Halbuki zât-ı âliniz nezaket ile hakikat arasında sıkışıp kalmış bir beyanat gibidir.

Velhasıl efendim, nicedir sualine verilecek en doğru cevap şudur:

Ne pek ala, ne de berbat...

Sadece, insanım işte.

TOPLUMSAL ŞİDDET PANDEMİSİ İLE BAŞA ÇIKMA YÖNTEMLERİ

ENES OKUTAN
EĞİTİM YÖNETİCİSİ & YAZAR

**Şiddet Sonuçtur, Sebebi
Görmeden Çözüm Olmaz.**

**Güçlü Aile, Güçlü Okul,
Şiddetsiz Toplum.**

**Birlikte Durdurmazsak,
Hep Birlikte Kaybederiz.**

**Görmezden Gelme,
Geleceğini Kaybetme.**

Son yıllarda okullarımızda, sokaklarımızda ve evlerimizde şahit olduğumuz dehşet verici olayları, birkaç yıl önce tüm dünyayı etkisi altına alan koronavirüs pandemisine benzetiyorum. Ancak bu kez karşımızda mikroskopla ya da tıbbi cihazlarla görüntülenebilen, fiziksel bir virüs yok. Bu, görünmeyen bir "şiddet pandemisi." Bazen farkına bile varılmadan yıllar içinde biriken psikolojik bir buhranın sonucu olan bu virüs; maalesef kendini ancak tetiğe basıldığında, bıçak çekildiğinde, ya da yumruk savrulduğunda gösteriyor. Semptomlarını önceden fark edemediğimiz için de kişinin tedavisinde çoğu zaman çok geç kalıyoruz.

Bir eğitimci olarak, meselenin köklerine indiğimde bunun sebebi olarak eğitim ekosistemindeki rollerde yaşanan keskin değişim olduğunu görüyorum. Öğrenci, öğretmen ve veli üçgenindeki o geleneksel saygı ve güven bağı büyük bir erozyona uğradı. Okullardan gelen haberler ve yöneticilerin yakarılarının bir yansıması olan raporlar da bunu doğruluyor; öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin

yakarışlarının bir yansıması olan raporlar da bunu doğruluyor; öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin mesleki motivasyonlarını düşüren, onlara duyulan güveni azaltan uygulamalar, eğitimcilerin sınıftaki otoritesini her geçen gün zayıflatıyor. Yanlış anlaşılmasın, bu olayların sebebinin öğretmenlerden kaynaklı olduğunu söylemiyorum. Tersine; sebepleri çok daha derinlerde saklı olan ve hatta bu otorite kaybının sebebi bile birazdan bahsedeceğim değişimden kaynaklı.

Toplum geneline yayılmış olan ve aslında bağıra çağıra okullara kadar inen şiddet sarmalının en büyük tetikleyicilerinden biri de aile yapısındaki dönüşümdür. Belki daha ağır bir ifade ile yozlaşma bile diyebilirim ancak yozlaşmanın bileşenlerine girmek ele alacağım konunun genişlemesine neden olacağından tekrar aile yapısındaki etkilere odaklanmak istiyorum: Geleneksel yapıda babanın toplumsal statüsü ve sosyolojik olarak ona yüklenen "ailenin geçimini sağlama sorumluluğu" sebebiyle çocuk üzerindeki duygusal etkisi anneye göre nispeten hep daha az ve mesafeli olmuştur. Babanın çocuk üzerindeki bu "duygusal mesafesi", aslında çocuğun iç dünyasında devasa ve tehlikeli bir boşluk yaratıyor. Baba, bir çocuğun zihninde sadece evin maddi ihtiyaçlarını karşılayan biri veya akşamdan akşama saygı duyulması gereken soğuk bir otorite figürü olmamalıdır. Baba dış dünyaya karşı güvenin, kuralların, sınırların ve duygusal dayanıklılığın da ilk temsilcisidir. Çocuklar, sosyal sınırları, neyin kabul edilebilir neyin edilemez olduğunu genellikle baba rehberliğinde içselleştirir. Babanın duygusal olarak "yok" olduğu ya da sadece öfkelenildiğinde ortaya çıkan "cezalandırıcı" bir figür olduğu durumlarda, çocuk kendi dürtülerini kontrol etmeyi öğrenemez. Sınırlarını evde şefkatle ve mantıkla çizmeyi öğrenemeyen bir çocuk ise o sınırları okulda akranlarına zorbalık yaparak ya da öğretmene başkaldırarak test etmeye kalkar. Yani, baba ile kurulamayan sağlıklı ve destekleyici iletişim, ergenlik çağında ciddi bir aidiyet ve kimlik krizine dönüşür.

İşte tam da bu noktada bu krizi çözmek anneye kalıyor. Ancak son yıllarda, ekonomik şartlar ve değişen yaşam standartlarıyla birlikte annelerin de yoğun şekilde çalışma hayatına katılması, aile içi dengeleri değiştirdi. Bunun sonucu olarak ne anneye ne de babayla yeterli iletişim kurabilen çocuklar, sevgi ve ilgi ihtiyaçlarını dışarıda aramaya başlıyor.

Bununla birlikte hayat koşturmacası içinde ebeveynleriyle duygusal ve fiziksel temas kuramayan, deyim yerindeyse "tek başına büyümeye çalışan" çocukların sayısı gün geçtikçe artıyor. Bu yalnızlık, çocuklarda büyük bir boşluk oluşturup aidiyet arayışını arttırıyor. Buna karşın bazı ailelerin, çocuklarının hatalarıyla yüzleşmek yerine onları aşırı korumacı bir tavırla savunması da hiçbir sınır ve sorumluluk bilmeden büyüyen kuralsız bir nesil ortaya çıkarıyor.

Çocukların evde bulamadığı o aidiyet hissini nerede aradığına baktığımızda ise karşımıza dipsiz bir dijital kuyu çıkıyor. Teknolojinin hızlı gelişimi, çocukları kontrolsüz içeriklerin, zararlı grupların hatta sapkın fikirlerin açık hedefi haline getiriyor. Toplumun büyük bir kısmının dijital okuryazarlık konusunda yeterli olmaması, çocukların pedagojik süzgeçten geçmeyen, zorbalığı ve şiddeti normalleştiren içeriklere kolayca ulaşmasına neden oluyor. Bu da şiddetin gençler arasında sıradan bir davranış biçimi haline gelmesine zemin hazırlıyor.

Daha geniş bir açıdan baktığımızda, şiddetin okullara gökten zembille inmediğini kabul etmemiz şart. Şiddet, toplumun genel yapısının bir yansımasıdır ve çoğu zaman ilk olarak aile içinde ortaya çıkar. Evdeki denetimsizlik, çocukların silahı normalleştiren yayınların çokluğu ve silahın kendisine erişiminin kolaylığı bir araya geldiğinde işte bu pandeminin ölümcül sonuçlar doğurmasına kaçınılmaz oluyor.

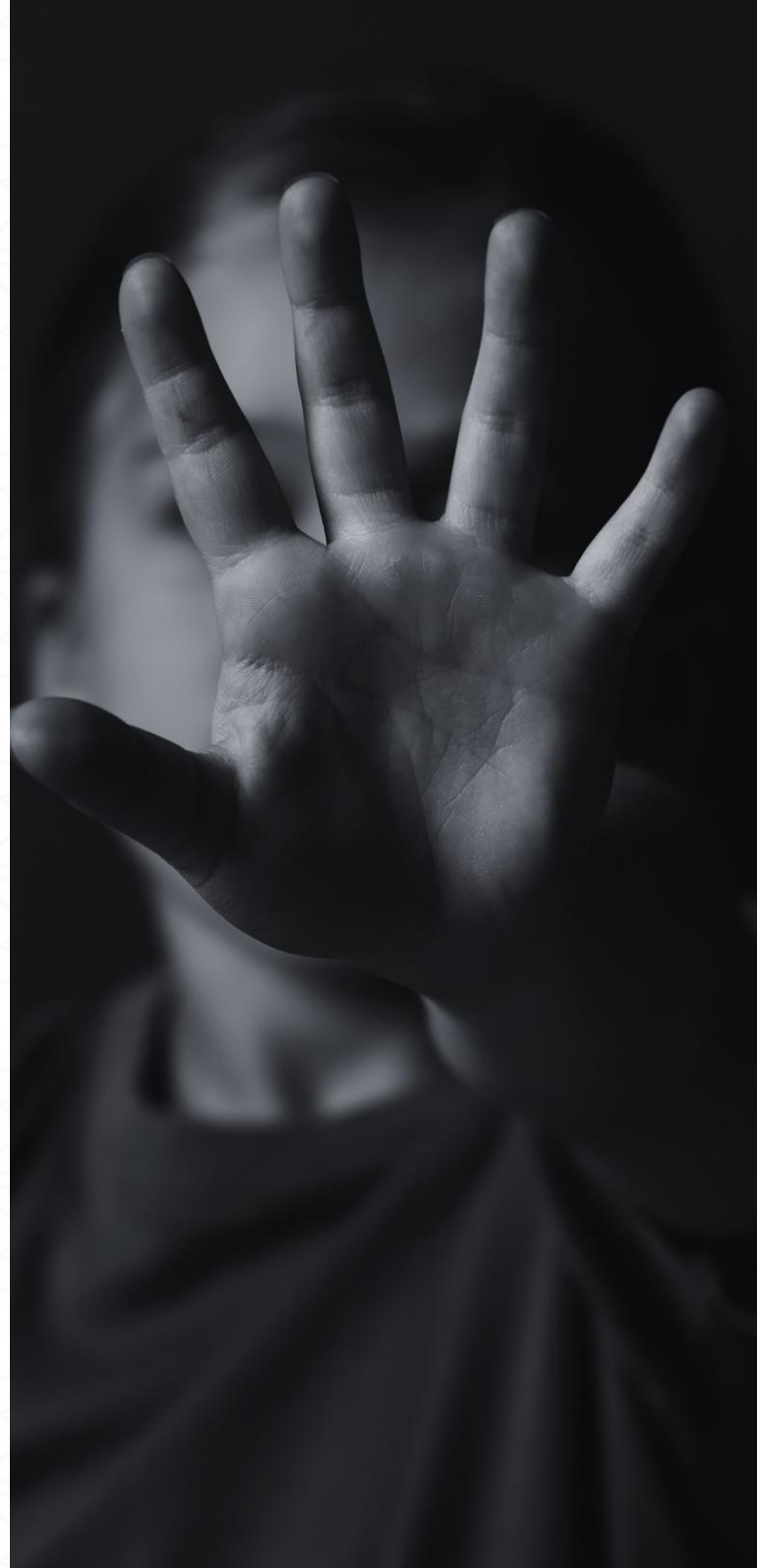
Peki Bu Pandemiyle Nasıl Başa Çıkacağız?

Bu virüsün aşısı; son günlerde okullarda aynı maske seferberliğine benzeyen güvenlik kameraları ve x-ray cihazlarının temini değıldir.

Bu pandemiye durdurmak için;

- Anne ve baba, çocuklarının hayatında sadece ihtiyaçlarını karşılayan kişiler değil, aynı zamanda duygusal olarak yanında olan bireyler olmalıdır. Çocuğa sınır koyan ama aynı zamanda onu anlayan sağlıklı bir otorite kurulmalıdır.
- Çocukları internetin insafına terk edemeyiz. Dijital okuryazarlık, tıpkı okuma-yazma gibi temel bir beceri olarak hem ailelere hem de çocuklara kazandırılmalı; o sanal dünyanın yıkıcı normlarına karşı çocuklarımız korunmalıdır.
- Okulların yeniden güvenli sığınaklar olması için öğretmenin ve okul yöneticisinin eli güçlendirilmeli, onlara yönelik itibarsızlaştırma politikalarından derhal vazgeçilmelidir.

Sonuç olarak, görmezden geldiğimiz, dinlemediğimiz, yalnız bıraktığımız her çocuk, bu şiddet pandemisinin yeni bir taşıyıcısı olmaya adaydır. Aklın, vicdanın ve şefkatin rehberliğinde bu gidişata hep birlikte "dur" demek zorundayız.

HER MEVSİM GÜLMÜŞÜM BEN

YUSUF DURSUN
ŞAİR & YAZARI

“Yâ Rabbi, onlar küçüklüğümde
beni nasıl (özenle) yetiştirdilerse
Sen de onlara merhamet buyur.”
(İsrâ sûresi, 24. ayet)

Duyduğum ilk ezanla,
Babam koymuş adımı.
Sütüyle vermiş annem,
Bal tatlısı tadımı.
Gururla saymış babam,
Attığım her adımı.
Bakışlarımdan annem,
Anlamış muradımı.

İyi güzel ne varsa,
Onlardan almışım ben.
Gönül bahçelerinde
Her mevsim gülmüşüm ben.

Babamın omuzundan,
İnmediğim çok olmuş.
Ben uçtukça kuş gibi,
Annemin yüzü gülmüş.
Sevincinden babamın,
İçine huzur dolmuş.
Dünyada mutluluğu,
Annem benimle bulmuş.

Oyun oynaş çağında,
Bir sevgi ocağında,
Mutluluk kucağında,
Her mevsim gülmüşüm ben.

Hayat yolunda babam,
Elimden tutan oldu.
Sabırla annem beni,
Bana tanıtan oldu.

Babam bir aslan gibi,
Gönlümde yatan oldu.
Cennet gülünü annem,
Bana koklatan oldu.

Annem babam yanımda,
Çiçek açtı canımda.
En mutlu zamanımda,
Her mevsim gülmüşüm ben.

Şimdi annemle babam,
Nerdeler ah nerdeler?
Bir ses diyor ki bana,
“Kapandı tül perdeler,
Sevgili annen baban,
Bir dönülmez yerdeler.”
Bilirim öyledir de,
Acıları can deler!

Meğerki bu dünyada,
Ömrüm geçmiş hülyada,
Upuzun bir rüyada,
Her mevsim gülmüşüm ben.

Onlardı yetiştiren,
Beni bir çiçek gibi.
Üstüme titrediler,
Nazlı kelebek gibi.
Özlüyorum onları,
Hâlâ bir bebek gibi,
Merhamet eyle Rabb'im,
Olsunlar melek gibi.

Babaya doğru göçen,
Anneye doğru uçan,
Cennet bağında açan
Her mevsim gülmüşüm ben.

SEMBOLÜN ÖTESİ: DİNİ OBJELER VE TEMSİL ETTİKLERİ DEĞERLER

SEBAHATTİN KAZAZ
EĞİTİM DANIŞMANI

**Medeniyet, Sembollerle
Ayakta Durur.**

**Görünen İşaretler,
Görünmeyen İmanın
İzidir.**

**Görünen Her İşaret, Bir
İnancın Şahididir.**

**İslam Bir İnanç Değil, Bir
Hayat Nizamıdır.**

İslam, yalnızca ferdî ibadetler manzumesi değildir. İslam, insanın yaratılış gayesine uygun olarak hayatın tamamını kuşatan bir nizamdır. Bu yönüyle o, Allah Teâlâ'nın kulları için indirdiği bir "kullanma kılavuzu"dur. Bu kılavuz, insanın hem dünya düzenini hem de ahiret saadetini temin etmeyi hedefler. Dini emirler ise bu nizamın görünür, yaşanır ve toplumsal hayatta karşılık bulan yönleridir. İşte bu emirler, yalnızca bireysel sorumluluklar değil; aynı zamanda toplumun değer haritasını inşa eden, İslam coğrafyasının ruhunu mühürleyen güçlü semboller ve işaretlerdir.

Nitekim Kur'ân-ı Kerim'de bu bütüncül yapı açıkça ortaya konur: "Bugün sizin için dininizi kemale erdirdim, üzerinize nimetimi tamamladım ve sizin için din olarak İslam'ı seçtim." (Mâide, 3). Bu ayet, İslam'ın yalnızca inanç esaslarından ibaret olmadığını; hayatın tamamını kuşatan bir nizam olduğunu gösterir.

İslam, kalpteki imanın dış dünyaya aksetmesini ister. Bu noktada kıyafetler; şapka, sarık, başörtüsü, eserler; cami, medrese, minare... sadece bazı ihtiyaçların karşılandığı araçlar değil, aynı zamanda birer İslami kaide ve aidiyet işaretidir. Bu işaretler, mümini toplum içinde konumlandırır ve ona bir duruş kazandırırken, beldeleri de şerefli kılarlar.

Bu noktada İslami kıyafetler; şapka (sarık/fes) ve başörtüsü, hem birer İslami kaide hem de kişinin dünya görüşünü yansıtan birer vurgulu işarettir. Peygamber Efendimiz (aleyhisselâm), ümmetinin kimliğini koruması için bazı zahirî işaretlere özellikle önem vermiştir. Nitekim hadis-i şerifte: "Kim bir kavme benzerse o da onlardandır." buyurulmuştur. Yine başka rivayetlerde, Yahudi ve Hristiyanlara benzemek için saç, sakal ve ibadet şekillerinde farklılaşmayı teşvik ettiği görülür. Bu durum, İslam'ın sadece içsel bir inanç değil; aynı zamanda dış dünyada da görünür bir kimlik inşa ettiğini gösterir.

Bir ilim meclisinin ardından yaşanan şu hadise, meselenin özünü çarpıcı biçimde ortaya koyar: Alanında yetkin, unvan sahibi on akademisyenin bulunduğu bir seminer programı sonrasında, ikindi namazı için imam tayin edilecektir. Orada bulunanlar arasında profesörler, doçentler, doktorlar vardır. Ancak imamete, başında takke bulunan bir kişi geçirilir. Bu tercih, zahirde basit bir görüntüye dayanıyor gibi görünse de, hakikatte çok derin bir anlam taşır. Çünkü o takke, sadece bir örtü değil; ibadet şuuru, dini aidiyet ve kulluk bilincinin bir işaretidir. Bu işaret, o kişinin imamete liyakatine dair güçlü bir kanaat oluşturur. Demek ki dini semboller, toplumsal hayatta güven ve ehliyet üretir.

Benzer bir durum Avrupa'da yaşanan bir olayda da kendini gösterir. Almanya'da bir restoranda, başörtülü bir Müslüman kadına garson tarafından sunulan etin şarapta terbiye edildiği söylenir ve yememesi gerektiği ifade edilir. Kadın, "Bunu bana neden söylüyorsunuz?" diye sorduğunda aldığı cevap dikkat çekicidir: "Siz Müslümansınız, alkol almazsınız." Kadının başörtüsü burada sadece bir kıyafet değil; bir inanç beyanı, bir hayat tarzı ve karşı taraf için bir rehberdir.

Tarihte de bu tür sembollerin ne denli büyük anlamlar taşıdığına şahit oluruz. İskilipli Atif Hoca'nın yargılandığı esnada hâkimin "Başındaki bez ile bu şapka arasında ne fark var?" sorusuna verdiği cevap, meselenin özünü ortaya koyar: "Arkanızdaki bayrak da bir bez parçasıdır; ama ona anlam katan devlettir." Aynı şekilde baştaki örtü de sıradan bir bez değildir; bir inancı, bir medeniyeti ve bir aidiyeti temsil eder.

Yine Kurtuluş Savaşı'nın fitilini ateşleyen Sütçü İmam Olayı'nda, Fransız askerlerinin bir Müslüman kadının başörtüsüne el uzatması, toplumun onuruna ve inancına doğrudan bir saldırı olarak algılanmıştır. Burada mesele yalnızca bir örtü değildir; o örtüye yüklenen anlam, yani din, namus ve hürriyetin sembolü olmasıdır.

İslami figürler, sadece bireyde değil, mekânda da birer temsil ve anlam göstergesidir. Bunun en bariz örneği, tarih boyunca İslam medeniyetinin fethettiği beldelere vurduğu mühürdür. Osmanlı Devleti'nde, bir belde fethedildiğinde o bölgenin en büyük kilisesinin camiye çevrilmesi, diğer tüm mabetlere ve din hürriyetine dokunulmaması, bu temsil ve mührün en somut işaretidir. Bu uygulama, o toprağın artık bir İslam belgesi olduğunun hukuki ve manevi tescilidir. Ayasofya'nın bir fetih işareti olarak camiye çevrilmesi, sadece bir mekân değişikliği değil, bir medeniyetin hâkimiyet nişanesi ve İslam'ın o coğrafyadaki sarsılmaz varlığının sembolüdür.

Bu mührü tamamlayan en gür seda ise Ezan-ı Muhammedî'dir. Ezan, sadece bir ibadete çağrı değil, o beldenin kimliğinin kanıtıdır. Günde beş vakit semaya yükselen bu nida, o coğrafyanın bir İslam yurdu olduğunun, tevhid inancının o topraklarda kök saldığına en büyük ilanı ve işarettir.

İslam'ın sembollere yüklediği bu anlam dünyası, Anadolu irfanında ete kemiğe bürünerek eşsiz bir hürmet kültürüne dönüşmüştür.

Anadolu'daki her evde, Kur'ân-ı Kerîm'in (Mushaf-ı Şerif) ipekli veya nakışlı bir bohça içerisinde muhafaza edilmesi, sıradan bir gelenek değil, ilahî kelama duyulan derin sevdanın nişanesidir. Bu Mushaf'ın her zaman evin en muteber köşesine, en yükseğe asılması, üzerine asla başka bir madde konulmaması ve belden aşağı seviyede tutulmaması, kalpteki imanın fiziksel dünyaya yansıyan birer edep ve saygı işaretidir.

Aynı şekilde Yavuz Sultan Selim Han'dan itibaren İstanbul'da toplanan Mukaddes Emanetler, sadece tarihi birer obje değil; temsil ettikleri mananın, o mukaddes sahiplerine olan sonsuz hürmetin ve İslami değerleri koruma iradesinin birer sembolüdür. Topkapı Sarayı'nda asırlardır kesintisiz okunan Kur'an sedaları eşliğinde korunan bu emanetler, bir milletin Peygamberine ve O'nun getirdiği nuru taşıyan şahsiyetlere olan bağlılığının en somut kanıtıdır. Bu hürmet, nesilden nesile aktarılan bir terbiyenin ve medeniyet şuurunun temel taşıdır. Dini sembollere ve kutsal değerlere gösterilen tazim, bazen insanın tüm kaderini değiştirir. Bunun en çarpıcı misali, hayatı büyük bir değişimle nurlanan Bîşr-i Hafî hazretleridir. Bîşr, henüz hidayete ermemişken yolda üzerinde besmele veya bir ayet yazılı, çamura düşmüş bir kâğıt parçası görür. O kâğıdı yerden alıp temizleyen, güzel kokular sürerek yüksek bir yere asan Bîşr, ilahî kelamın bir işaretine gösterdiği bu derin saygı sayesinde büyük bir manevi mertebeye ulaşmıştır. Bir kâğıt parçasına gösterilen bu edep, aslında o kâğıdın temsil ettiği Kur'ân-ı Kerîm'e ve dolayısıyla Allah Teâlâ'ya olan saygının bir tezahürüdür. Bu hadise, kutsal işaretlere verilen değerın insanın iç dünyasını nasıl inşa ettiğinin kanıtıdır.

Dini emirler, semboller ve işaretler sadece "yapılması gerekenler" listesi değildir. Camideki minareden baştaki örtüye, yoldaki bir ayet yazılı kâğıttan gökyüzünde yankılanan ezana kadar her biri, bir medeniyetin taşıyıcı kolonları ve görünür mühürleridir. Bu değerler yaşandıkça ve saygı gördükçe toplum huzur bulur. İnsanlığın bugün en çok ihtiyaç duyduğu güven ve selamet, İslam'ın sunduğu bu anlam yüklü hayat nizamında mevcuttur.

GÜLÜ İNCİTME GÖNÜL

BESTAMİ YAZGAN
EĞİTİMCİ - YAZAR - ŞAİR

Çiçeklerle hoş geçin,
Balı incitme gönül.
Bir küçük meyve için
Dalı incitme gönül.

Konuşmak bize mahsus,
Olsa da bir güzel süs,
'Ya hayır de, yahut sus.'
Dili incitme gönül.

Sevmekten geri kalma,
Yapan ol, yıkan olma,
Sevene diken olma,
Gülü incitme gönül.

Başın olsa da yüksek,
Gözün enginde gerek,
Kibirle yürüyerek
Yolu incitme gönül.

Mevlâ verince azma,
Geri alınca kızma,
Tüten ocağı bozma,
Külü incitme gönül.

Dokunur gayretine,
Karışma hikmetine.
Sahibi hürmetine
Kulu incitme gönül.

KONFOR ALANINDAN ÇIKIP KENDİMİZLE YÜZLEŞME ZAMANI

ALİ DAYIOĞLU
EĞİTİM YÖNETİCİSİ & ÖZKURBİR BAŞKAN YRD.

**Duruşu Olan Okul, Geleği
İnşa Eder.**

**Öğretmen Güçlüyse,
Okul Güçlüdür.**

**Değerlerinden
Vazgeçmeyen Okullar
Kazanır.**

**Sessiz Sınıflar Değil,
Canlı Zihinler.**

Otuz yılı aşkın süredir eğitimin içindeyim. Sınıfta tebeşir tuttuğum günleri de, büyük yapıları yönettiğim yılları da yaşadım. Öğrencinin gözünün içine bakarak ders anlattığım zamanları da gördüm; yüzlerce öğretmenin sorumluluğunu taşıdığı dönemleri de...

Bu yüzden şunu rahatlıkla söyleyebilirim:

Bugün özel okulların en büyük sorunu imkânsızlık değil, yönsüzlüktür.

Eskiden imkânlarımız sınırlıydı ama heyecanımız büyüktü. Bugün imkânlarımız çok daha geniş, ama aynı heyecanı her okulda göremiyoruz. Çünkü artık birçok kurum, eğitim üretmekten çok eğitim yönetmeye; hatta daha açık söylemek gerekirse eğitim pazarlamaya odaklanmış durumda.

Bu cümle ağır gelebilir. Ama sahada gördüğüm gerçek tam olarak bu.

Yıllar içinde yüzlerce öğretmenle çalıştım. Şunu çok net gözlemladım: Bir öğretmenin içindeki idealizm, sistem tarafından beslenmezse zamanla körelir. Bugün bazı okullarda en büyük kayıp, işte bu körelmiş öğretmen enerjisidir. Çünkü öğretmene alan açılmıyor, hata yapma hakkı tanınmıyor, gelişim için gerçek bir zemin sunulmuyor.

Oysa ben öğretmenlik yaptığım yıllarda şunu öğrendim:

Bir öğretmen heyecanını kaybettiği anda, sınıf sessizleşir ama öğrenme de biter.

Bugün birçok okulda sınıflar sessiz. Ama bu sessizlik, disiplinin değil; etkileşimsizliğin sessizliği.

Yöneticilik yaptığım yıllarda en zor kararlar, veli beklentileri ile pedagojik doğruların çatıştığı anlarda geldi. Şunu açıkça söyleyeyim: Eğer o anlarda doğruyu değil de kolay olanı seçerseniz, kısa vadede sorun çözersiniz ama uzun vadede okulun karakterini kaybedersiniz.

Ben defalarca şikâyet riskini göze alarak öğretmenimin arkasında durdum. Çünkü biliyordum ki öğretmenin yalnız bırakan bir kurum, eninde sonunda kendisi de yalnız kalır. Bugün özel okulların en kritik sınavı tam da burada:

Veliyi memnun etmek mi, doğru eğitimi yapmak mı?

İkisini dengelemek mümkündür. Ama önceliği yanlış belirlerseniz, sistem çöker.

Yıllar içinde fark ettiğim bir diğer gerçek ise şu oldu:

Bir okulun kalitesi, en iyi öğrencisiyle değil; en çok zorlanan öğrencisine nasıl davrandığıyla ölçülür.

Eğer bir okul sadece başarılı öğrencilerle övünüyorsa, orada gerçek eğitim yoktur. Gerçek eğitim, potansiyeli ortaya çıkarmaktır. Ve bu sabır, emek ve sistem ister.

Bugün geldiğimiz noktada özel okulların artık kendine şu soruları dürüstçe sorması gerekiyor:

* Biz gerçekten eğitim mi yapıyoruz, yoksa başarı hikâyesi mi üretiyoruz?

* Öğretmenlerimiz gelişiyor mu, yoksa sadece günü mü kurtarıyor?

* Öğrencilerimiz düşünüyor mu, yoksa sadece cevap mı veriyor?

Bu soruların cevabı kolay değil. Ama bu sorular sorulmadan hiçbir dönüşüm başlamaz.

Kendi yöneticilik pratiğimde şunu uygulamaya çalıştım ve etkisini net gördüm:

Öğretmeni merkeze aldım.

Veliyi sürecin parçası yaptım ama belirleyicisi yapmadım.

Öğrenciyi dinledim ama yönsüz bırakmadım. Ve en önemlisi, okulun bir duruşu olmasını sağladım.

Çünkü şunu çok net öğrendim:

Bir okulun programı kopyalanabilir, binası yapılabilir, sistemi taklit edilebilir. Ama duruşu kopyalanamaz.

Bugün özel okulların ihtiyacı olan şey tam olarak budur:

Net bir duruş.

Bu duruş;

* Gerektiğinde "hayır" diyebilmeyi,

* Öğretmeni koruyabilmeyi,

* Değerlerden taviz vermemeyi,

* Kısa vadeli kazançlar yerine uzun vadeli insan yetiştirmeyi seçebilmeyi gerektirir.

Bu kolay değildir. Ama zaten değerli olan hiçbir şey kolay değildir.

Son olarak şunu söylemek isterim:

Bugün eğitimde en büyük rekabet, teknolojiyle değil; samimiyetle kazanılacaktır.

Veliler artık daha bilinçli, öğrenciler daha hassas. Yapay olanla gerçek olanı ayırt edebiliyorlar.

Eğer bir okul gerçekten inanarak işini yapıyorsa, bu hissedilir.

Ama sadece iyi görünmeye çalışıyorsa, o da anlaşılır.

Ve artık şu gerçek kaçınılmaz:

Gelecek, en çok yatırım yapanların değil; en doğruyu yapma cesareti gösterenlerin olacak.

Ben bu mesleğe ilk başladığım günkü inançla hâlâ şuna inanıyorum:

Eğer bir okul öğretmenine değer verir, öğrencisini gerçekten tanır ve kendi duruşunu korursa, sadece başarılı değil; kalıcı olur.

Aksi hâlde, geriye sadece iyi hatırlanmayan binalar kalır.

MUTLULUK

ŞAHİN KARATAŞ
EĞİTİM YÖNETİCİSİ & ŞAİR

Bir elin yağda, biri balda olsa
Küpler dolusu altının da olsa
Köşke aşçı, uşak, kethüda dolsa
Mutluluk parada pulda değildir!

Sevinci, tasayı candan paylaşmak
Sıcacık çorbaya sevgiyi katmak
Eskiye tamirle yepyeni yapmak
Mutluluk parada pulda değildir!

Yalvaralım hemen Yüce Allah'a
Çıkmayalım isyan ile dergâha
Toprak doyurur gözünü tamâha
Mutluluk parada pulda değildir!

Mutluluk aşka giriftâr olmaktadır
Gerçek sevgiye bestekâr olmaktadır
Din-i İslâma hizmetkâr olmaktadır
Mutluluk parada pulda değildir!

DÜŞÜNME-BECERİ VE ÜRETİM ÜÇLÜSÜ

HAMİ KOÇ
EĞİTİM YÖNETİCİSİ & YK ÜYESİ

**Düşünme Bir Ders Değil,
Bir Yaşam Biçimidir.**

**Öğretmen Nasıl
Düşünürse, Öğrenci Öyle
Öğrenir.**

**Düşünebilen İnsan, Yön
Verebilen İnsandır.**

**Düşünüyorum, O Halde
Geleceği Kuruyorum.**

Son yıllarda Milli Eğitim Bakanlığı ve diğer toplum kuruluşlarının “düşünme” kavramı ve muhteviyatı üzerinde durmaları önemlidir.

Milli Eğitim Politikalarına yön vermekte tavsiye olarak değeri olan Milli Eğitim Şuralarının son ikisi ve Milli Eğitim 2023 Vizyon Belgeleri incelendiğinde düşünme, düşünme becerisi ve yine onun yanında önemsenen diğer bazı kelimeler tarandığında;

19. Şura kararlarında (2014); Düşünme 1, Düşünce 0, Beceri 4, Üretim 1, Mesleki 24 kez geçmektedir. 20. Milli Eğitim Şura kararlarında (2021); Düşünme 1, Düşünce 0, Beceri 10, Üretim 3, Mesleki 49 kez geçmektedir. Milli Eğitim Vizyon Belgesinde; Düşünme 7 kez, Düşünce 9, Beceri 94, Üretim 1, Mesleki 88 kez geçmektedir. Süreç ve yıllara göre dünyada ve Türkiye’deki gelişmeler ışığında değerlendirildiğinde özellikle 2023 vizyon belgesinin daha vizyoner, ileri görüşlü olduğunu ve özellikle de düşünme, beceri ve üretim üçlüsüne daha çok yer verdiğini görmek mümkündür. Tabii ki bu kelimeler makalenin konusu itibarı ile seçilmiş kelimeler olup her üç belgenin oluşturma şartlarına göre özelliklerinin farklı olduklarını belirtmekte fayda vardır.

20. Milli Eğitim Şurası 1-3 Aralık 2021 tarihleri arasında Ankara'da yapılmıştı. Benim de katıldığım çok sayıda oturum ve çalıştayın gerçekleştirildiği şura sonunda yayınlanan metinde 128 adet tavsiye karar yer almıştır. Tavsiye kararlarınının 56. Maddesinde aynen şu ifade bulunmaktadır: "Her derste düşünme becerilerinin geliştirilmesi için etkinlikler üretilmelidir."

Bu cümlelerin şura kararlarında yer almasını çok önemlidir. Zira geleceğimizi şekillendirecek çocuklarımızın eğitiminde onlara düşünme, düşüncelerini ortaya koymada pratikler sağlayacak, sistematik oluşturacak ortamların sunulmasının önemsenmesi gayet olumlu bir gelişmedir. Eğitim ekosisteminde çokça konuşulan 21. Yüzyıl becerilerinin içinde de düşünme ve düşünmenin organizasyonu önemli bir yer tutmaktadır.

Düşünme; bir sonuca varmak amacıyla bilgileri, kavramları incelemek, karşılaştırmak ve aralarında ilişkiler kurarak başka düşünceler üretme işlemi olarak tanımlanmaktadır. (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2007, s. 5).

Maarif Modeli'nde de düşünme ve düşünme becerilerine büyük önem verilmiş.

İNSAN DÜŞÜNEN Mİ DÜŞÜNEBİLEN BİR VARLIK MI ?

İnsanları diğer canlılardan ayıran en önemli özelliklerden biri Düşünme Becerisidir. İnsanı "düşünen bir varlık" olarak tanımlayan bilim insanları bu tanımları sonradan değiştirerek "insan düşünebilen" bir varlıktır ifadesini yerleştirmeye çalışmaktadırlar. Bu iki tanım arasındaki fark; birincisi "düşünen" ikincisinde ise "düşünebilen" ifadesinin kullanılmasıdır. Bu fark insanın düşünme becerilerini kullanmak veya kullanmamakta tercih sahibi olduğu gerçeğini ve bundan dolayı da sorumluluk taşıdığını ifade etmektedir. Zira düşünmeden yapılan birçok davranış insanı düşünen değil, düşünebilen bir varlık olarak tanımlamayı haklı kılmaktadır.

İnsanın düşünebilen bir varlık olması tanımı, düşünmenin refleks olarak ortaya çıkan bir olgu değil yönetilebilen, geliştirilebilen bir olgu olduğunu ortaya koymaktadır. Bu cümleden olarak düşünebilmek, zihni, akli eğitmek ile mümkündür. İnsan yaratıldığından beri kendini bir dizi düşünme sistemlerinin içinde bulmuştur. Yaşamak, korunmak, üremek, gelişmek için düşünme ve hatta başkalarına önder olmak, onları etkilemek için de farklı düşünme biçimlerine sahip olmaları gerekmiştir. Zira hayatın her alanında, eğitimin de her aşamasında düşünme vardır ve değişen hayat şartlarına uyum sağlayabilmek için düşünmenin sistematikleştirilmesi bir gerekliliktir. Bu işlemlerin neticesinde ortaya çıkan zihinsel ürüne de düşünce denmektedir (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2007, s. 5). Fisher'a (1995) göre düşünme, problemi tanımlama, oluşturma ve çözme, karar verme, seçenek üretme, düşünceleri araştırmayı içeren zihinsel etkinliklerdir (Akt. Tok, 2008, s. 33). Tanımlardan anlaşılabilir; düşünmenin zihinde bilinçli olarak gerçekleştiği, bir amaca yönelik olduğu, organizmaya giren uyarıcıların bir dizi işlemde geçtiğidir. Düşünme becerileri ise dünyanın düzenini keşfetmek ve problemleri çözmek için bilgiyi kullanma yeteneğidir (Çubukçu, 2011). Beceri, bilginin içselleştirilip uygulanması ile somutlaştırılmasıdır. Bilgi kazanmadan beceri geliştirilememekte, beceriye dönüşemeyen bilgi ise teorik düzeyde kalacağı için değişen dünyanın günlük etkinliklerinde uyumu sağlamakta yetersiz kalmaktadır.

20. Milli Eğitim şurasınının 56. Maddesinde belirtilen düşünme becerilerinin geliştirilmesi bir ders veya etkinlikten alınması ve bütün derslerde düşünme becerilerinin geliştirilmesi etkinliklerine yer verilmesi gerçekten çok önemli bir aşamadır. Zira bazı özel ve resmi kurumlarda konunun önemini kavrayan yöneticiler, öğretmenler düşünme becerilerinin üzerinde kafa yormuş, bazıları ders, etüt, etkinlik bazlı çalışmalar yürütmeye gayret etmişlerdir. Tecrübelerimiz de şunu ortaya koymaktadır ki, düşünme becerileri bir ders olmaktan çok

uzaktır. Düşünme becerileri bütün derslerde kullanılabilir bir yöntemdir. Düşünme becerileri bir ders ile değil ve ancak öğretmenin eğitimi ve düşünme sistematikliğini geliştirmesi ve onu sınıfta, koridorda, bahçede ve her yerde yaşıyor, uyguluyor olması ile mümkündür. Yine burada düşünme becerisinin geliştirmesinde öğretmenin rol model olma pozisyonu öne çıkmaktadır.

20. Eğitim şurasında ortaya konulan üç temel konu; Eğitimde fırsat eşitliği çerçevesine Okul Öncesi Eğitimin iyileştirilmesi, Mesleki Öğretimin Yaygınlaştırılması ve Öğretmen Eğitimlerinin artırılmasıdır. Milli Eğitim Bakanımız da bu hedeflerle ilgili çalışmalar yapmaktadır. Öğretmen eğitimleri bu üç gaye içinde en önemli hedef olsa gerektir. Düşünme becerilerinin yerleştirilmesinde de öğretmen eğitimi önemli yer tutar. Bir derse sıkıştırılmış düşünme becerisi eğitiminin faydası göz ardı edilemez ancak bütün öğretmenlerin bütün uygulamalarda bir beceri, bir kazanım, bir edinim olarak farklı düşünme sistematiğini kullanarak öğrencilere bu davranışı kazandırmaya doğrudan veya dolaylı bir etki yapması gerekmektedir.

Her derste yapılması gereken etkinliklerden önce öğretmenin, ne, kim sorularından çok nasıl, niçin sorularına yönelmesi, olmasaydı ne olurdu, bunun yerinde şu, böyle olması yerine şöyle olması nasıl sonuçlar doğururdu şeklindeki yaklaşımı başlangıç aşamasında işe yarayacaktır. Bu yaklaşım öteden beri üzerinde durulan eğitimi ezbercilikten kurtarmak hedefine de hizmet edecektir. Düşünme kartları (veya Düşünce kartları) kullanımı ders girişlerinde ilişkilendirme ile başlama, soru ile derse başlama, ev ödevlerinde doğrudan ulaşılabilecek bilgi yerine üretilerek ortaya çıkarılacak sonuçların öncellenmesi de düşünme becerilerinin yerleştirilmesinde faydalı olacaktır.

Sonuç olarak Dünya’da ve Türkiye’deki eğitimin son dönemdeki yönelimlerine paralel olarak ve onun önünde olmak hedefi ile insanın düşünebilen bir varlık olmasının yeniden öncellenmesi ve eğitim öğretimin düşünme becerilerinin öğrenciye kazandırılması ekseninde yeniden yapılanması çok önemlidir.

Bu açıdan düşünme becerileri eğitimin bir ders olmaktan çok bütün eğitim paydaşlarının edinmesi, uygulaması ve aktarması gereken bir edinim olduğundan hareket edilmelidir. Bu amaca bizi götürecek en önemli husus öğretmenlerin ve hatta öğretmen yetiştiren kurumlardaki eğitim elemanlarının eğitimi olacaktır.

Bu doğrultuda bütün arzumuz; uygulamaya konulan Milli Eğitim Akademisi’sinin (MEA) (Öğretmen Akademileri) çok başarılı olmasıdır...

Düşünüyorum, o halde yaşıyorum!..

BEŞİKTEN MEKTEBE, MEKTEPTEN GELECEĞE: BİR MEDENİYET TASAVVURU OLARAK OSMANLI ÇOCUK ŞARKILARI

Doç. Dr. Erdal KILIÇ
İMÜ STMF Türk Musikisi Bölümü

Tarih, sadece savaşların, antlaşmaların ve büyük siyasi hamlelerin toplamı değildir; tarih, bir toplumun en korumasız ve en saf unsuru olan "çocuk" için kurduğu hayalin derinliğindedir. Bugün modern dünyanın pedagojik laboratuvarlarında üretilen teoriler, bize çocuk ruhuna dair çok şey söylese de, geçmişin tozlu arşivlerinden süzülüp gelen ezgiler, bize unuttuğumuz bir hakikati haykırmaktadır: Bir medeniyet, çocuklarına verdiği kıymet, onlara sunduğu estetik derinlik ve ruhsal gıda kadar büyüktür.

Geçtiğimiz günlerde Dr. Selma Haciosmanoğlu'nun üniversitemizde sunduğu "Geç Osmanlıdan Erken Cumhuriyet'e Çocuk Şarkıları" başlıklı çalışması ve öğrencileriyle gerçekleştirdiği o zarif icra, sadece bir akademik sunum değil, aynı zamanda kendimize tuttuğumuz bir ayna mahiyetindeydi. Haciosmanoğlu'nun 2000'den fazla çocuk şarkısını arşivlerden gün yüzüne çıkarması ve "Çocuklara Yadigâr" gibi projelerle bu repertuarı yeniden kültürel dolaşıma kazandırması, bizlere Osmanlı'nın o geniş ufkunu yeniden hatırlattı.

**Kendi Ezgisini Kaybeden
Nesil, Kendi Ruhunu da
Kaybeder.**

**Mûsikiyle Yoğrulan
Çocuklar, Değerleriyle
Büyür.**

**Beşikten Mektebe
Uzanan Yol, Mûsikiyle
Güzelleşir.**

Osmanlı'nın Pedagojik Ufku: Bir Nota, Bin Terbiye

Görsellerde yer alan "Şehidin Feryadı", "Gurbette" ve "Buğday" gibi eserlerin sözlerine baktığımızda, karşımızda sadece basit tekerlemeler değil, bir çocuğun dünyasına göre ölçeklendirilmiş devasa bir medeniyet mimarisi buluruz.

Osmanlı, Tanzimat'tan Harf Devrimi'ne kadar uzanan o sancılı süreçte dahi, mekteplerindeki çocukların sadece zihnini değil, ruhunu da doyurmanın derdine düşmüştü. Bu şarkılar, çocuğa hayatı, vatan sevgisini, emeği ve varoluşun hüznü ile sevincini estetik bir süzgeçten geçirerek sunuyordu.

Örneğin, "Buğday" şarkısını ele alalım. Bir buğday tanesinin başaktan beşiğe, değirmenden tekneye ve nihayetinde sofraya uzanan hikâyesi, modern eğitim sisteminin bugün "hayat bilgisi" dediği şeyi, nota ve ritimle çocuğun kalbine nakşetmektedir. Burada sadece bir üretim süreci anlatılmaz; sabır, emek ve nimetin kutsiyeti anlatılır. Bugünün çocuğu süpermarketteki pakete bakarken, Osmanlı'nın mektep çocuğu, buğdayın "başak olduğu beşiği" ezberine alarak doğayla ve üretimle organik bir bağ kuruyordu.

Modernizmin İhmali: Ruhun Açlığı

Bugün, teknolojik imkânların zirvesinde, çocuklarımıza en pahalı oyuncakları, en hızlı interneti ve en "interaktif" eğitim setlerini sunuyoruz. Ancak Dr. Selma Hacıosmanoğlu'nun ortaya koyduğu o 2000 parçalık devasa külliyyatın yanına bugün ne koyabiliyoruz? Modern çağın çocuk müziği, maalesef büyük ölçüde ticarileşmiş, estetik derinlikten yoksun ve sadece "eğlendirme" odaklı bir hale gelmiştir.

Bizler, çağın insanı olarak neyi ihmal ettik? Belki de cevabı, o şarkıların ruhunda gizli olan "merhamet ve aidiyet" duygusundadır.

"Şehidin Feryadı" gibi bir eserin bir çocuğun dünyasındaki yerini düşünün. "Anam gül yüzlü anam, göster Allah sarılam" diyen o hüzünlü mısralar, çocuğa ölümü travmatik bir son olarak değil, kutsal bir idealin ve vatan sevgisinin bir parçası olarak sunar. Bugünün eğitimcileri bu kadar derin bir konuyu çocuğa nasıl anlatacağını bilemezken, geçmişin müzikologları ve eğitimcileri, "Beşikten Mektebe" uzanan o ince yolda, müziğin şifa veren gücünü kullanmışlardır.

Bir Karşılaştırma: Dünün Estetiği vs. Bugünün Mekanikliği

Hacıosmanoğlu'nun tespit ettiği eserlerin 13 şarkılık seçkin bir bölümünün TRT ekranlarında yeniden hayat bulması, aslında bir hafıza tazeleme operasyonudur. Osmanlı'nın son döneminde bestelenen bu şarkılarda usûl, makam ve güfte bir aradadır. Yani çocuk, sadece şarkı söylemez; farkında olmadan bir müzik teorisinin, bir edebiyat zevkinin ve bir tarih bilincinin içine doğar.

Peki ya bugün? Bugünün çocuk şarkıları, çoğunlukla dijital altyapılarla üretilmiş, plastik tınılı ve söz dizimi bakımından sığ eserlerdir. Çocuklarımızı değerlerimizden yoksun bırakışımızın sonuçlarını, onların ruh dünyasındaki o doldurulamayan boşluklarda, artan dikkat dağınıklıklarında ve aidiyet sorunlarında görüyoruz. Osmanlı imparatorluğu, toprak kaybederken bile mekteplerindeki çocukların "ruhsal doyumu" için bestekârlarını seferber etmiş, çocuk şarkılarını bir "terbiye sanatı" olarak görmüştür. Biz ise bolluk içinde, çocuklarımızın ruhunu kuraklığa terk ediyoruz.

"Beşikten Mektebe, Mektepten Sefere"

Dr. Selma Hacıosmanoğlu'nun yayına hazırladığı ve karekodlar aracılığıyla sesli kayıtlara ulaşma imkânı sunan o kıymetli eser (V2 çalışması), aslında bir köprüdür. Bu köprü, tarihî belgeler ile çağdaş müzikolojik yaklaşım arasında kurulmuştur. Bu köprüden geçmek, bugünün eğitimcileri, ebeveynleri ve sanatçıları için bir zorunluluktur.

Görsellerdeki o eski illüstrasyonda gördüğümüz, koro halinde "Şarkı Söyleyen Çocuklar", aslında bir geleceği inşa eden korodur. Onların yüzündeki o ciddi ama huzurlu ifade, aldıkları eğitimin onları sadece bir "sınav makinesi" değil, bir "şahsiyet" olarak gördüğünün kanıtıdır.

Sonuç Yerine: Ne Yapmalı?

Osmanlı'nın o geniş ufku, çocuğun ruhuna hitap etmenin "en yüce sanat" olduğunu biliyordu. Bizlerin bugün göremediği, ihmal ettiği gerçek şudur: Eğitim, sadece bilgi yüklemek değil, bir zevk-i selim inşa etmektir. Bir çocuğun "Gurbette" şarkısını söylerken hissettiği o vatan hasreti veya "Buğday"ın hikâyesindeki o emek bilinci, hiçbir test kitabıyla verilemez.

Mektek okurlarına çağırımız şudur: Dr. Selma Haciosmanoğlu gibi kıymetli araştırmacıların tozlu arşivlerden çekip çıkardığı bu hazinelere sahip çıkalım. Çocuklarımıza sadece "bilgi" değil, "ruh" verelim. Onları, kendi topraklarının ezgileriyle, kendi dillerinin incelikleriyle büyütelim. Unutmayalım ki; kendi şarkısını söylemeyen bir nesil, başkalarının bestelediği hayatları yaşamak zorunda kalır.

Osmanlı'nın çocuklarına miras bıraktığı o 2000 şarkı, aslında birer vasiyettir. Bu vasiyeti anlamak, çocuklarımızın geleceğini kurtarmaktır. Beşikten mektebe uzanan o ince yolu yeniden estetikle, mûsikiyle ve değerlerimizle döşemenin vakti gelmiştir, geçmektedir.

Maziyle istikbal arasında bir gönül köprüsü kurmanız temennisiyle; her daim ezgiyle, sevgiyle ve sağlıkla kalın.

«ŞEHİDİN FERYADI» THE MARTYR'S LAMENT

HER İNSANIN BİR ENSTRÜMAN ARKADAŞI OLMALI

ONUR ÖZELÇAĞLAYAN
EĞİTİM YÖNETİCİSİ & MÜZİSYEN

**Her İnsan Bir Enstrüman
Çalmalı; Çünkü Ruhun da
Eğitime İhtiyacı Var.**

**Sanatın Olduğu Yerde
Vicdan Vardır.**

**Türküyle Büyüyen Nesil,
Vicdanla Yaşar.**

**Bir Nota, Bir Hayat
Değiştirir.**

“Kötü İnsanların Türküsü Olmaz” Diyen Neşet Ertaş’tan Gençliğe Bir Mesaj Türk halk müziğinin unutulmaz ustası Neşet Ertaş bir sözünde şöyle der: “Nerede bir türkü söyleyen görürsen git otur yanına; çünkü kötü insanların türküsü olmaz.”

Bu söz yalnızca müziğe dair romantik bir yaklaşım değil, insan karakterine dair derin bir hayat tecrübesidir. Çünkü türkü söyleyen, sanatla uğraşan insan hisseder. Hisseden insan merhamet taşır. Merhamet taşıyan insan ise kolay kolay kötülüğe yönelmez.

Bugün tam da bu yüzden müziğe, sanata ve özellikle gençlerin sanatla buluşmasına her zamankinden daha fazla ihtiyaç duyuyoruz.

Çünkü artık sadece kulaklarımız değil, ruhumuz da gürültü içinde.

Dijital Çağın Yalnız Gençleri

Modern çağ gençlere büyük imkânlar sundu ama aynı zamanda büyük bir yalnızlık da bıraktı. Ekranlarla büyüyen bir nesil; duygularını konuşmak yerine içine atmayı, dinlemek yerine tüketmeyi öğreniyor.

Sosyal medyada sürekli görünür olma baskısı, hızlı yaşam kültürü, tahammülsüzlük ve sevgisizlik; gençlerin ruh dünyasını giderek sertleştiriyor. Bugün okullarda artan akran zorbalıkları, sokakta büyüyen öfke, şiddet olayları ve tahammülsüzlük tesadüf değil.

Çünkü gençlerin büyük kısmı artık bir şey üretmiyor.

Sadece tüketiyor.

Oysa insan ruhu üretmeden olgunlaşmaz.

Sanat tam da burada devreye giriyor.

Bir Enstrüman Sadece Müzik Öğretmez

Bir çocuğun eline bağlama, gitar, keman ya da piyano vermek; ona yalnızca nota öğretmek değildir. Aynı zamanda sabrı öğretmektir. Çünkü müzik emek ister.

Tekrar ister.

Disiplin ister.

Bir enstrüman çalan genç şunu öğrenir:

Başarmak için zaman gerekir...

Bugün birçok genç "hemen olsun" duygusuyla büyüyor. Ancak sanat, acele eden ruhu yavaşlatır. İnsanı kendi içine döndürür. Parmakların tellerde çıkardığı ses bazen insanın içindeki öfkeyi susturur.

Müzikle uğraşan gençler duygularını şiddetle değil, sanatla ifade etmeyi öğrenir. Çünkü müzik; bağırmadan konuşmanın, kırmadan anlatmanın en güçlü yoludur.

Empati

Bugün toplumda eksikliğini en çok hissettiğimiz değerlerden biri belki de budur. İnsanlar artık birbirinin acısını duymuyor. Oysa türkü dinleyen, şiir okuyan, resim yapan ya da bir enstrüman çalan insan; hissetmeyi kaybetmez.

Ve hisseden insan kolay kolay kötülüğe dönüşmez. Gençleri Korumak İçin Sanatı Hayatın Merkezine Koymalıyız

Bugün çocuklarımızı kötü alışkanlıklardan, öfkeden, şiddetten ve yalnızlıktan korumak istiyorsak onlara sadece kurallar koymak yetmez. Ruhlarını besleyecek alanlar açmak gerekir.

Her okulda bir müzik odası olmalı.

Her mahallede ulaşılabilir sanat kursları olmalı.

Çocuklar yalnızca sınavlara değil, hayata da hazırlanmalı.

Çünkü sanat bir "hobi" değil; karakter eğitimidir. Koroda şarkı söyleyen çocuk birlikte hareket etmeyi öğrenir. Sahneye çıkan genç özgüven kazanır. Bir enstrüman çalan insan kendini ifade etmeyi öğrenir.

Belki de bugün gençlerin en büyük ihtiyacı tam olarak budur:

Anlaşılmak değil sadece...

Kendilerini anlatabilecekleri bir yol bulmak.

Her İnsan Bir Enstrüman Çalmalı

Bugün hâlâ inanıyorum ki bir toplumun ruh hâli, o toplumun sanatla kurduğu ilişkiyle ölçülür.

Müzik olan evde umut vardır.

Sanat olan yerde incelik vardır.

Türkü olan yerde vicdan vardır.

Belki herkes profesyonel müzisyen olmayacak. Belki herkes sahneye çıkmayacak. Ama her insan bir enstrümana dokunursa, dünyaya da biraz daha yumuşak dokunmayı öğrenebilir. Çünkü bazen bir bağlama, bir gencin öfkesini susturur.

Bazen bir piyano, yalnızlığı iyileştirir.

Bazen bir türkü, insanın içindeki karanlığı dağıtır.

Ve bu yüzden yüksek sesle söylemek gerekiyor:

"HER İNSAN BİR ENSTRÜMAN ÇALMALI."

“GÖSTERİ OKULU” SENDROMU

ADEM KEVEN
EĞİTİMCİ & YAZAR

**Gerçek eğitim vitrinde
değil, çocuğun
hayatında iz bırakır.**

**Okulun değeri
paylaşımında değil,
öğrencide görünür.**

**Kamera kapanınca da
devam eden şeydir
gerçek eğitim.**

**Çocuk reklamın değil,
hayatın içinde öğrenir.**

Bir gün öğretmenler odasında birkaç öğretmenin kendi aralarında gülerken yaptığı bir konuşmaya denk gelmişim. İçlerinden biri okulun sosyal medya hesabında paylaşılan bir etkinliği gösterip şöyle dedi: “Demek bizim okulda bunlar da yapılmış...”

Herkes gülmüştü. Çünkü o etkinliğin nasıl hazırlandığını, kaç tekrar çekildiğini ne kadarının doğal ne kadarının kurgu olduğunu en iyi onlar biliyordu.

Son yıllarda eğitim dünyasında görünür olma arzusu olağanüstü boyutlara ulaştı. Özellikle bazı okullarda sosyal medya, eğitim faaliyetlerinin önüne geçmeye başladı. Okul yönetimleri, öğretmenler, hatta bu işler için özel görevlendirilen ekipler... Bazı kurumlarda eğitim yönetiminden çok sosyal medya yönetimi konuşulur hâle geldi.

Hatta artık yalnızca bu alanda çalışan profesyonel ajanslar bile var. Okullar için içerik planlayan, video çeken, kurgu hazırlayan, özel sosyal medya dili oluşturan ekipler...

Başlangıçta belki masum bir tanıtım ihtiyacıydı. Fakat zamanla iş şirazesinden çıktı.

Çünkü bazı öğretmenler artık yalnızca ders anlatmıyor; aynı zamanda sosyal medya içeriği üretmeye de zorlanıyor. Doğal sınıf ortamları yerine özel kurgular hazırlanıyor. Öğrenciler bazen öğrenme için değil, kayıt almak için etkinlik yapıyor. Aynı sahne birkaç kez tekrar ettiriliyor. Kameraya uygun görüntü aranıyor.

Üstelik bütün bunların önemli bir kısmının gerçek eğitim sürecine ciddi bir katkısı da olmuyor. Sadece görünmek için yapılan işler çoğalıyor.

Bir öğretmenin şu sözü oldukça çarpıcıydı: "Bazen etkinliği çocuklar için mi yapıyoruz, yoksa paylaşım için mi; biz de karıştırıyoruz."

Aslında bu durum yalnızca sosyal medya alanında değil; okul koridorlarında ve panolarda da kendini gösteriyor. Bazı okullarda panolar artık öğrencinin doğal üretim alanı olmaktan çıkıp adeta profesyonel sergi salonlarına dönüşmüş durumda. Öğretmenler saatlerce pano hazırlıyor, özel tasarımlar yaptırılıyor, estetik görüntü pedagojik anlamın önüne geçebiliyor.

Oysa yıllar önce yaptığım bir okul ziyaretinde tam tersine çok etkileyici bir manzarayla karşılaşmışım.

Koridorların tamamı tavana kadar öğrenci ürünleriyle doluydu. Ama bu görüntüde yapay bir şey yoktu. Her çalışma canlıydı, samimiydi, çocuğun eli değmişti belli oluyordu.

Okul müdürüne dönüp hayranlıkla sormuştum: "Hocam, bunu nasıl başardınız?"

Gülümseyerek şu cevabı vermişti: "Hocam, bunların tamamı eğitim öğretim sürecimizin doğal sonucu. Burada özel olarak hazırlanmış neredeyse hiçbir görsel yok. Çocuklar derste ne üretiyorsa koridorlara o yansıyor."

Bu cevap beni çok etkilemişti. Çünkü orada görünen şey "gösteri" değil; gerçek öğrenmenin doğal izi idi.

Pedagojik açıdan bakıldığında okul ortamlarının aşırı vitrinselleşmesi önemli riskler taşımaktadır. OECD araştırmalarında öğretmenlerin asli görevleri dışındaki görünür performans baskısının mesleki tükenmişliği artırdığı belirtilmektedir.

Sürekli sergilenebilir çıktı üretme baskısı, öğretmenin sınıf içi doğallığını zayıflatabilmektedir.

UNESCO raporlarında da eğitimin giderek "pazarlanabilir görüntüler" üzerinden değerlendirilmesinin sakıncalarına dikkat çekilmektedir. Çünkü gerçek öğrenme çoğu zaman sessizdir. Bir çocuğun özgüven kazanması, kitap okumayı sevmesi ya da düşünmeyi öğrenmesi kolayca kameraya yansımaz.

Finlandiya, Litvanya okullarında koridorların sadeliği dikkat çeker. Gösterişli panolar yerine öğrencinin gerçek üretimleri ön plandadır. Çünkü amaç kusursuz görüntü oluşturmak değil; çocuğun öğrenme sürecine gerçekten katılmasıdır.

Bir gün küçük bir öğrencinin şu cümlesini duymuştum:

"Öğretmenim, bazı etkinliklerde sanki gerçekten yaşamıyoruz da reklam çekiyoruz gibi oluyor."

Çocukların sezgileri bazen yetişkinlerden daha güçlüdür.

Elbette okullar yaptıkları güzel çalışmalarını paylaşmalıdır. Güzel örneklerin görünür olması ilham vericidir. Ancak görünürlük eğitimin önüne geçtiğinde, eğitim yavaş yavaş içerikten çok görüntü üretmeye dönüşür.

Oysa gerçek okul kültürü; en çok paylaşılan yerde değil, çocukların gerçekten yaşadığı yerde oluşur.

OKULLARDA VERİLMEK İSTENEN DEĞERLER NİÇİN YETERİNCE ÖZÜMSENMIYOR?

MUSTAFA USLU
EĞİTİM YÖNETİCİSİ & YAZAR

**Düşünme Bir Ders Değil,
Bir Yaşam Biçimidir.**

**Öğretmen Nasıl
Düşünürse, Öğrenci Öyle
Öğrenir.**

**Düşünebilen İnsan, Yön
Verebilen İnsandır.**

**Düşünüyorum, O Halde
Geleceği Kuruyorum.**

“Kırmızı ışıkta durulur” kuralı okul öncesi eğitimde öğrencilerimize öğretiliyor. Öğrencilerimiz; trafikte can güvenliğini sağlayarak hayatı kolaylaştıracak bir kuralı öğrenirken, aynı zamanda hem oyun oynuyor, hem renkleri tanıyor. ilkokulda (4. Sınıf) okutulan Trafik Güvenliği dersinde öğrencilerimiz “Kırmızı ışıkta durulur” kuralını öğreniyor. Lise 1. sınıfta (9. Sınıf) okutulan Sağlık Bilgisi ve Trafik Kültürü dersinde de öğrencilerimiz “Kırmızı ışıkta durulur” kuralını öğreniyor. Muhtemelen bazı derslerde de “Kırmızı ışıkta durulur” kuralına değiniliyor. Gençlerimizin çoğu 18 yaşına geldiğinde sürücü belgesi almak için sürücü kursuna gidiyor. Orada da hem teorik hem uygulamalı olarak “Kırmızı ışıkta durulur” kuralı öğretiliyor. Olağanüstü denetim altında gerçekleştirilen direksiyon eğitim sınavında başarılı olan aday, “Kırmızı ışıkta durulur” kuralını öğrenmiş olarak sürücü belgesini almaya hak kazanıyor.

Yaklaşık 15 yıl süren bu eğitim-öğretim sürecinde “Kırmızı ışıkta durulur” kuralını öğrenen birey, günlük hayatta kırmızı ışık kuralına riayet ediyor mu ya da bu kurala ne kadar

riayet ediliyor? Dikkat edilmesi gereken husus bu. Elbette çoğunluk "Kırmızı ışıkta durulur" kuralına uyuyor ama uymayanlar da azımsanmayacak kadar çok diyebilirim. Hele bir de kırmızı ışığın olduğu yerde kamera sistemi/EDS bulunmuyorsa bas gaza, hızla geç. Işıktaki bekleyen yaya bile caydırıcı olmayabiliyor. Üstelik "Öncelik Hayatın, Öncelik Yayanın" sloganına veya yol zeminindeki iri harflerle yazılmış "Yayaya Yol Ver" uyarı yazısına rağmen bir kural göstere göstere ihlal ediliyor.

Eğitim sistemi, okul ve veli olarak hep birlikte akademik başarıya / sınav başarısına odaklanıldığı bir dönemde, okullarımızda hayata dair öğretilen / öğrenilen bu kural / kurallar ve değerler niçin önemsenmiyor ya da günlük hayatta niçin yeterince uygulanmıyor? Bahane bulma mekanizmasının etkisiyle "Her türlü olumsuzluğun nedenini eğitime bağlayan" olumsuz bakış, anlayış ve söylemin toplamının olumlu bakış, anlayış ve söylem kadar çoğaldığı günümüzde asıl sorun nedir?

Okullarımızda hiçbir öğretmenimiz öğrencisine kurallara uymamayı, çevreyi kirlletmeyi, zararlı alışkanlıklar edinmeyi, saygısız olmayı, bencilliği, kamu malına zarar vermeyi, haksız kazanç elde etmeyi, başkasının canına, malına, namusuna kastetmeyi, başkasının hakkını çiğnemeyi, başkasını yok saymayı... öğretmez, telkin etmez, tavsiyede bulunmaz, yap demez. "Yapma" demese bile "yap" demez. Hâl böyle iken bu olumsuzlukları niçin yaşıyoruz?

Niçin hayata dair öğretilen kurallara ve değerlere tam olarak ya da yeterince uyulmuyor? Niçin çevre kirliliğinin önüne geçilmiyor? Eldeki çöp sokağa, meydana, yol kenarına, parka, bahçeye, sınıfa, koridora niçin rasgele atılıyor? Kamu malına, sıraya, masaya, çöp kovasına, parktaki aletlere, çiçeklere niçin zarar veriliyor? Niçin büyük-küçük demeden insanlar birbirine saygısızlık yapıyor? Niçin bu kadar bencillik var? Niçin şiddet var? Niçin haksız kazanç var? Niçin hile var? Niçin başkasının canına, malına, namusuna zara verilir? Bu fiilleri işleyenler bunları kimlerden, nerede, nasıl içselleştiriyor?

Asıl konumuz trafik kuralları değil ama verilen eğitim niçin yeterince özümsemiyor? Bunun için şu soruların cevap bulması gerekiyor: Okulda "Kırmızı ışıkta durulur" kuralını öğrenen çocuk, trafikte babasının, annesinin, aileden veya çevreden bir başka büyüğün kırmızı ışıkta geçtiğini görüyorsa "Kırmızı ışıkta durulur" kuralını nasıl veya ne kadar özümseyip içselleştirecek? Yoksa büyüklerden ve çevreden gördüğü "Kural vardır ama uyulmasa da olur" anlayışı mı bireyde egemen olacak?

Okulda teorik olarak, bazı uygulamalarla saygıyı öğrenen çocuk, ailede veya toplumda büyüklerin birbirine saygısızlık yaptığını, güçlü olanın haklı(!) olduğunu görüyorsa insana saygıyı ve saygılı olmayı nasıl veya ne kadar özümseyip içselleştirecek?

Okulda teorik olarak, bazı uygulamalarla çevreye saygılı olmayı ve temiz tutmayı öğrenen çocuk, aile içinde, piknik alanlarında, sokaklarda, caddelerde, meydanlarda kendi aile bireylerinin veya toplumdaki diğer bireylerin bu kurala riayet etmediğini görüyorsa çevreye saygılı olmayı ve çevreyi temiz tutmayı nasıl özümseyip içselleştirecek? Hele hele bir de annesinin evin penceresinden boca ettiği çöpleri veya babasının alt dairelerdeki komşu balkonlarını kül tablası olarak kullandığını görüyorsa.

Okulda teorik olarak, bazı uygulamalarla iyiliği, paylaşmayı, yardımlaşmayı, dayanışmayı, bencil olmamayı öğrenen çocuk; ailede, çevresinde veya toplumda bu değerlerin yeterince benimsenip önemsenmediğini gördüğünde iyiliği, paylaşmayı, yardımlaşmayı, dayanışmayı nasıl öğrenip nasıl içselleştirecek? Bu örnekleri aileleri ve toplumu gözlemleyerek olabildiğince çoğaltabiliriz.

"Kırmızı ışık" örneğiyle toplumda değerler adı verilen ahlak eğitimi ya da moral değerlerin çocuklarımıza niçin kazandırılmadığını ya da nasıl kazandırılabilceğini dikkatlere sunmaya çalıştım. Buna eğitim sistemini kurgulayanların, eğitim çevrelerinin, ebeveynlerin ve toplumu oluşturan tüm dinamiklerin önemseyerek kafa yorması gerekiyor.

Unutulmamalıdır ki çocuklar öğretilenlerden çok, gördüklerini özümseyip içselleştirmektedir.

Ülkemizde çocuk eğitimi üzerine ilk kitapları kaleme alan, aynı zamanda çocuklar için ilk şiiri kitabını (Çocuk Şiirleri) yazan yazar, eğitimci, hukukçu ve siyasetçi İbrahim Alaettin Gövsa (1889-1949) bu konuda şöyle der: "Çocuklarımızı yalnızca kişisel hazzımız için sevmekle yetinmemeli, neslimizin ve milletimizin geleceği açısından da incelemeyi ve ideal bir şekilde yetiştirmeyi de görev bilmeliyiz."

Kulaklara küpe olması gereken şu özdeyişleri de ele aldığımız konuyu daha iyi anlatmak amacıyla paylaşmakta fayda var:

"Çocuklar, büyüklerini dinlemede asla iyi değildirler ama onların davranışlarını benimsemeye ve taklit etmede kusursuzdurlar." (J. Baldwin)

"Çocukların öğütlerden çok, iyi örneklerle ihtiyacı vardır." (J. Joubert)

"Çocuklarını terbiye etmeden evvel kendini düzeltmeye bak." (İmam-ı Şafii)

"Çocuklar için ahlakın kaynağı, aile ocağıdır." (Nurettin Topçu).

Her ne kadar eğitimde akademik başarı / sınav başarısı öncelikli temel hedef hâline getirilse de bireyin, ailenin, toplumun, ülkenin ve milletin güveni, huzuru, mutluluğu, refahı için Millî Eğitim Temel Kanunu'nun genel amaçları arasında sadece bilgi temelli 'akademik başarı'nın değil, birbirinden değerli pek çok amacın olduğunu görmek mümkündür.

Biliyoruz ki eğitim bir bütündür. Okulda elde edilen kazanımlar veya kazandırılmaya çalışılan değerler; aile ve toplum tarafından destek görmeli ki toplumda sadece "haklarını bilen" değil aynı zamanda "sorumluluklarını bilen" bireyler yetiştirebilelim.

Eyvallah, akademik başarı / sınav başarısı elbette olsun; bilimsel olarak tanımlanmış, öğrenme temelli zekâ çeşitlerinin ve yeteneklerinin yanında duygusal zekâyı (EQ) da hak ettiği değeri verelim. Verelim ki çocuklarımız sorumluluklarının bilincinde olan, empati yapabilen, millî, ahlaki, insani, manevi, kültürel bakımlardan tüm öğrendiklerini içselleştirilerek / özümseyerek ve davranış / hayat tarzı hâline getirmiş bireyler olarak yetişsin.

VEFATTAN ÖNCE “VEFA”

KADİR ÜNAL
EĞİTİM YÖNETİCİSİ & YK ÜYESİ

Vefa kelimesi Arapçada “ tamamlamak, bir şeyi eksiksiz yapmak, sözü yerine getirmek” anlamlarını taşımaktadır. Aynı zamanda bu kelime kökü bir kabın tam dolması veya bir borcun eksiksiz ödenmesi gibi durumları ifade eder. Yani vefa, aslında bir borcu “tamamlama” eylemidir. Birisinden iyilik gördüğünüzde veya birisine söz verdiğinizde üzerinizde bir eksiklik oluşur. Vefa göstererek o eksikliği ödemiş, tamamlamış olursunuz.

Vefa; hatırlanmaktan ibaret basit bir duygu değil, ruhun en asil duruşu, sevginin ise sadakatle mühürlenmiş halidir. “Sözünde durmak, dostluğu sürdürmek, sevgi ve bağlılıkta kararlı olmak” manasına gelen vefa, varoluşun gizli bağı oluşturur. Vefa'nın zitti ise görülmüş olan iyiliği unutmak, değerini bilmemek veya iyiliğe kötülükle karşılık vermek anlamına gelen “nankörlük”tür.

Bu kavramı, insanın kendi özüyle, çevresiyle ve Yaradani ile olan ilişkisi bağlamında derinlemesine incelemek gerekir.

Menfaat bittiğinde giden çoktur; vefa kalanların adıdır.

“Vefa; unutulmayan iyiliğin, terk edilmeyen dostluğun adıdır.

Vefa; ‘işim düştüğünde değil, gönlüm düştüğünde yanımda ol’ demektir.

Vefa, insan ruhunun en zarif imzasıdır.

1. Vefanın En Güzel Aynası:

Peygamber Efendimiz ve Hz. Hatice Vefanın zirvesini anlamak için Allah Resulü'nün (S.A.V) hayatına bakmak yeterlidir. Onun Hz. Hatice annemize olan bağlılığı, vefanın zamana ve ölüme nasıl meydan okuduğunun kanıtıdır.

Hız. Hatice annemiz vefat ettikten yıllar sonra bile, evde bir kurban kesildiğinde Efendimiz onun arkadaşlarına pay gönderir, onu hayırla yad ederdi. Bir gün Hz. Aişe bu durumu biraz kıskanarak dile getirdiğinde, Efendimiz: "Allah bana ondan daha hayırlısını vermedi. İnsanlar beni inkar ederken o inandı, herkes beni yalanlarken o tasdik etti..." buyurarak, zor gün dostluğuna duyduğu sarsılmaz vefayı ortaya koymuştur. Bu, sadece bir eşe değil, paylaşılan ortak kadere ve fedakarlığa duyulan bir hürmettir.

2. Canlı ve Cansız Varlıklarla Vefa Bağı

Vefa sadece insanlar arasında değil, tüm kainatla kurulan bir köprüdür. İslam geleneğinde ve Anadolu irfanında, bir nesneden istifade edildiğinde o nesnenin de üzerimizde bir hakkı olduğu kabul edilir.

* Ağlayan Kütük (Hanînü'l- Ciz'):

Efendimiz, Mescid-i Nebevî'de bir hurma kütüğüne yaslanarak hutbe verirdi. Daha sonra ashabın isteği üzerine üç basamaklı bir minber yapıp oraya geçince, o kuru kütüğün hamile bir devenin ağlaması gibi inlediği duyuldu. Efendimiz minberden inip ona sarılarak onu teskin etti. Minberin altına açılan kuyuya gömüldü. Bu olay, cansız sandığımız nesnelerin bile kendilerine gösterilen ilgiye vefa ile karşılık verdiğini gösteren muazzam bir örnektir.

* Hayvanlara Vefa:

Hız. Ebubekir (R.A.) hastalanıp vefatı yaklaştığında devesine iyi bakılmasını ve kendisinden sonra onun incitilmemesini vasiyet etmiştir. Hatta devesinin bakımıyla bizzat ilgilenmesini, onun aç bırakılmamasını ve üzerinde ağır yük taşınmamasını tembihlemiştir.

Osmanlı'daki "Gurebahane-i Laklakan" (Düşkün Leylekler Evi) gibi kurumlar, insanın kendisine hizmet eden veya çevresinde var olan dilsiz canlılara karşı duyduğu minnet borcunun bir yansımasıdır.

Japonya'da her sabah ve akşam sahibini istasyonda karşılayan ve sahibinin ölümünden sonra kendisi de ölene kadar geçen 9 yıl 10 ay boyunca istasyondan ayrılmayan Haçiko köpeğin sadakatını ve sahibine olan vefası da dikkate şayandır.

Bir babanın eskimiş seccadesi, annenin tesbihi, dedenin bastonu... Vefa sadece canlıya değil; hatıraya da gösterilir.

Osmanlıda eski mushafklar yakılmaz, saygıyla muhafaza edilirdi.

Bu bir eşya kültürü değil; vefa kültürüydü.

3. Vefalı İnsan Ne Bekler

Vefalı insanlar, karakterleri itibarıyla belirli erdemleri bünyesinde toplarlar:

* Dürüstlük ve Sadakat: Söz verdiklerinde, şartlar değişse bile geri adım atmazlar.

* Minnet Duygusu: Kendisine yapılan küçük bir iyiliği bile "bir ömür borç" olarak görürler.

* Süreklilik: İyi günde yanınızda olan çoktur; vefalı olan ise fırtına koptuğunda gemiyi ilk terk etmeyen, aksine feneri ilk yakandır.

Peki, ne beklerler? Vefalı insanlar karşılık beklemezler. Onların en büyük motivasyonu kendi vicdan huzurlarıdır. Ancak, gönül dünyalarında sadece bir "hatır" ve "saygı" görmek isterler. Onlar için yapılan maddi bir iyilikten ziyade, "Seni unutmadım" mesajı en büyük ödüdür.

Aslında istediği şey şudur: " Beni kullanma; beni hatırla."

4. Günümüz İlişkilerinde Vefa Krizi ve Menfaat Çatışması

Modern çağın en büyük krizi ilişki krizidir. İnsanlar birbirine ulaşmakta zorlanmıyor ama birbirine kalmakta zorlanıyor. Problem, ilişkilerin "mekanikleşmesi" ve menfaat odaklı hale gelmesidir. Bugün yaşanan boşanmaların, biten dostlukların ve aile içi kopuklukların temelinde "İş bitti, vefa da bitti" anlayışı yatmaktadır.

* Menfaat vs. Vefa: Menfaat, bugüne bakar; vefa ise düne ve yarınlar bakar. Menfaatçi insan, karşı taraftan alabileceği bir şey kalmadığında sessizce uzaklaşır. Oysa vefa, karşı tarafın en zayıf, en muhtaç, en "yararsız" olduğu anda onun yanında durabilmek. "Buradayım" diyebilmektir. Vefa; menfaatin olmadığı yerde devam eden sevgidir.

* Saygı ve Sevgi Eksikliği: Günümüzde insanlar birbirini birer "tüketim nesnesi" olarak görmeye başladı. Saygı ve sevgi, vefa ile sulanmadığında kurur. Vefa, saygı ve sevginin samimiyet terazisindeki sonucu gösterir. Birbirinin geçmişteki emeğine saygı duymayan bireyler, geleceği de birlikte inşa edemezler.

Menfaat geçicidir.
Vefa kalıcıdır.

Menfaat " Ben ne alırım?" Der.

Vefa " Ben ne borçluyum?" Der.

Menfaat hesap yapar.
Vefa hatır yapar.

Sezai Karakoç 'un ifadesiyle söyleyecek olursak:
" İnsanı insan yapan şey, yalnız akli değil; sadakati ve hatırıdır."

Bir fincan kahvenin bile kırk yıl hatırı var demiş büyüklerimiz.

5. Allah'ın Kuluyla Vefa Ahdi

Vefa Allah(C.C)'ın kullarından beklediği bir ahlaktır. "Ahde vefa gösterin. Çünkü verilen söz sorumluluk doğurur."

Gene Allah (C.C), Kur'an-ı Kerim'de "Ey İsrailoğulları! Size verdiğim nimetimi hatırlayın. Bana verdiğiniz sözü yerine getirin ki, ben de size olan ahdimi yerine getireyim" (Bakara, 40) buyurur. İnsan önce Allah(C.C)'a karşı vefalı olmalıdır. O bize hayat verdi, nefes verdi, iman verdi. Yaradan'a karşı vefa; O'nun verdiği nefese, rızka ve hidayete karşı bir şükür duruşudur. Aslında ibadet bile bir yönüyle kulun Rabbine vefasıdır.

Namaz; " Seni unutmadım Allah'ım." demektir.
Dua ise " Kapından ayrılmadım" demektir.

Allah'ın bizden beklediği vefa, sadece secdede kalmak değil; O'nun yarattığı her şeye O'nun hatırı için şefkatle bakmaktır. Bir çiçeği koparmadan koklamak, bir yaşlıya el vermek, eski bir dosta selam göndermek ve emanete hıyanet etmemek; aslında "Elestü bi-Rabbiküm" (Ben sizin Rabbiniz değil miyim?) sözüne verilen o ilk büyük vefa sözünün gündelik hayattaki tezahürüdür.

Vefa, insanı insan yapan en temel "öz"dür. Unutmamak gerekir ki; her şeyin bir zekatı vardır, dostluğun ve insanlığın zekatı ise vefadır. Geçmiş unutmayan, bugünü hakkaniyetle yaşayan ve geleceğe temiz bir hatıra bırakmak isteyen herkes vefatından önce vefalı yaşamalı, kalbindeki vefa ateşini canlı tutmalıdır. Velhasıl,

Vefa ;
Annenin duasında,
Babanın nasihatinde,
Eski bir dostun selamında,

Bir öğretmenin öğrencisini yıllar sonra hatırlamasında gizlidir.

Ve belki de insan öldüğünde arkasından söylenecek en güzel cümle şudur:
" Vefalı bir insandı."

EKRANIN KARANLIK YÜZÜNE KARŞI AÇIK BİR ÇAĞRI!

ASUMAN SARITAÇ
EĞİTİM YÖNETİCİSİ & YAZAR

**Algoritmalar
Büyütmesin, Çocukları
Aileler Büyütsün.**

**Dijital Dünya Masum
Değil, Çocuklar
Savunmasız.**

**Çocuğunuzu Ekran
Değil, Hayata Bağlayın.**

**Telefonu Susturun,
Çocuğunuzu Dinleyin.**

Çocuklarımızı sessizce kaybediyoruz. Artık meseleyi eğip bükmemizin yada yumuşatmamızın bir anlamı yok.

Hem evde, hem sokakta, hem okulda. Üstelik gözümüzün önünde, dijital ekranların içinde.

Bir çocuk odasına çekildiğinde yalnız kalmıyor. Onu bizden daha iyi tanıyan karanlık algoritmalarla baş başa kalıyor.

Ve o algoritmaların tek bir amacı var;

Çocuğu daha fazla ekran başında tutmak, daha fazla içerik göstermek ve en nihayetinde daha fazla ekran bağımlısı yapmak.

Bu bir teknoloji meselesi değil.

Bu, doğrudan bir toplumsal alarm hem de en acısından. Eğer şimdi bu duruma dur demezsek; çocuklar daha fazla zorbalık görecek, daha fazla yalnız çocukla ve daha fazla kontrolsüz öfkeyle karşı karşıya kalacağız. Akabinde ise ne yazık ki daha fazla şiddet haberleri duymaya devam edeceğiz.

Bakınız, sorun aslında çok net; dijital dünya kesinlikle masum değil.

Bugün bir çocuk; bir videoyla başlıyor, saatler sonra bambaşka bir içerikte buluyor kendini. Bir oyun oynuyor, sonra o oyunun içinde kayboluyor. Bir yorum okuyor, sonra o yorumun ağırlığını günlerce içinde taşımak zorunda kalıyor.

Siber zorbalık artık okul kapısında yâda sokakta bitmiyor. Evimizin içine giriyor. Odaya giriyor ve hatta çocuğun yatağına kadar geliyor.

Ve biz toplum olarak hâlâ “ekran süresi kaç saat olmalı”yı tartışıyoruz.

Aslında yanlış soruyu soruyoruz.

Asıl soru şu;

Çocuğumuz o ekranda kime ve neye maruz kalıyor?

Anne babalar olarak en büyük hatamız çocuğumuzu ya tam serbest bırakıyoruz ya da tam yasak koyuyoruz.

Oysa ki her iki uç da çok tehlikeli.

Eğer tam yasak koyarsak çocuk ekranı gizli gizli kullanır.

Eğer tam serbest bırakırsak bu defa da çocuk savunmasız kalır.

Kontrolsüz özgürlük, çocuk için özgürlük değildir.

Yasak ise çözüm değil, bir ertelemeden ibarettir.

Peki, ne yapmamız gerekiyor?

Artık net davranmak zorundayız. Yuvarlak cümleler değil, net adımlar atmamız lazım.

Öncelikle dijital okuryazarlık zorunlu hale gelmeli. Çocuklar teknoloji kullanmayı biliyor. Ama teknolojinin onları nasıl kullandığını maalesef bilmiyor, göremiyor. İşte bunu öğretmek zorundayız.

Anne ve babalar bir takipçiden ziyade rehber olmalılar. Çocuğun telefonunu gizlice kontrol etmek çözüm değil.

Onunla konuşmak çözümdür.

Konuşurken “Ne izledin?” değil,

“İzlediğin içerik sana ne hissettirdi, sana ne yaptı?” sorusunu sormalıyız.

Ekran süresi takıntısını bir kenara bırakalım. 4 saat mi 2 saat mi? Asıl meselemiz bu değil. Çünkü zararlı bir içerik çocuğa 10 dakikada da zarar verir.

Nitelikli içerik ise 2 saatte çocuğa değer katar. Buradâ süre önemli değil, içerik belirleyici olmalıdır.

Bakınız ekranı azaltmanın tek yolu “yasak” da değil, gerçek hayatı geri getirerek çocuğa alternatifler sunmamız gerekir. Eğer bir çocuk koşmuyorsa, üretmiyorsa, sosyalleşmiyorsa tabii ki vaktini ekran başında geçirecektir ki bu kaçınılmaz bir durum.

Dijital platformlar da sorumluluk almak zorundadır. Çocuklara uygun olmayan içerikler filtrelenmeli. Algoritmalar ise denetlenmeli ve yaş doğrulama gerçek olmalıdır. Aksi halde bu sistem, çocukları sömürmeye devam edecek.

Galiba en önemlisi de anne babalar örnek olmak zorundalar. Çünkü çocuk öncelikle ailesini izler. Anne babanın elinde sürekli telefon varken, saatlerini sosyal medyada harcarken, çocuğuna dönüp “bırak o telefonu yâda bilgisayarı” demesinin hiçbir karşılığı yoktur.

Ne yazık ki bugün bir çocuk; saatlerce denetimsiz içerik tüketiyorsa, şiddeti sıradanlaştıran videolar izliyorsa, artık hakareti “mizah” sanıyorsa, insanları aşağılamayı “güç” zannetmeye başlıyorsa bu konu sadece ekranla sınırlı kalmıyor. Okula taşıyor. Sınıfa taşıyor. Hayata taşıyor.

Akran zorbalığı artık daha sert, daha acımasız. Çünkü çocuklar sadece birbirlerine değil, izledikleri içeriklere de benzemeye başlıyor. Bir zamanlar itme-kakma olan şey, bugün planlı dışlama, sistemli aşağılama ve açık şiddet haline geldi. Daha da kötüsü yakın zamanda yaşadığımız okul saldırıları gibi vahşet haberleri artık “uzak bir haber” olmaktan çıkmış vaziyette.

Bir öğretmen olarak buradan sizlere uyarıda bulunmuyorum. Geldiğimiz bu noktanın artık bir son çıkış olduğunu söylemek istiyorum. Eğer bu hızla devam edersek ne yazık ki; dikkat süresi düşmüş, gerçek ilişkiler kuramayan, onay ve şiddet bağımlısı bir nesil ile baş başa kalacağız.

Bugün anne, babalar için şunu söylemek çok kolay; “Bizim zamanımızda böyle değildi.” Ama gerçek şu ki; bunun olmasına biz izin verdik.

Şimdi hâlâ zamanımız var diye düşünüyorum.

Lütfen çocuğunuza karşı net olun, kararlı olun ve en önemlisi de ilgili olun.

Çünkü çocukluk bir daha geri gelmez.

Ve şu anda tüm o karanlık içerikler ve algoritmalar, sizin yerinize ebeveynlik yapmaya çokça hazırlar.

Bugün küçümsediğimiz, görmezden geldiğimiz ekran bağımlılığı, akran zorbalığı ve çocuklar arası şiddet, yarının okul saldırılarına ya da içimizi sızlatacak başka başka acılara dönüşecektir.

EĞİTİM VE KENDİMİZ OLMAK -4-

FUAT BOL
HÜRRİYET GAZETESİ YAZARI

**Kökünden kopan nesil,
geleceğini kaybeder.**

**Nesli ekran değil, ahlak
ve irfan inşa eder.**

**Ne ekiyorsak, gelecekte
onu biçiyoruz.**

**Çocuklarımızı dijital
yalnızlığa teslim
etmeyelim.**

Tanzimat'tan (1839) beri, gitgide kaybettiğimiz kendimizi, gerçek kimliğimizi arıyoruz. Lakin her arayışta, dışarıdan birileri ve içerideki onların hempaları tarafından sürekli yanlış istikametlere yönlendiriliyoruz.

Son iki asırlık eğitim serencamımızda bizim başımıza gelenler pişmiş tavuğun başına gelmedi! Asırlar boyu kullandığımız yazının yasaklanması ile, bir gecede zırcahil bırakıldık. Latin harflerine kimse karşı değildir (bu harflerle, özellikle yabancı dil eğitimi zaten yapılmaktaydı; mevcudu yasaklamak niye?).

Asırlar boyunca onca emeğin birikimi, kütüphaneler dolusu kitaplara yabancı olduk. Sözde büyük umutlarla yetiştirdiğimiz nesillerimiz, babalarının-dedelerinin, değil kitaplarını, mezar taşlarını bile okuyamadılar.

Muasırlaşacağız diye köklerimizden koparılmamız mı gerekiyordu? Oysa Japonya, Çin, Rusya, Hindistan vb. yazılarına ve geçmişlerine sahip çıkarak muasır olmuşlardı. Köklerinden koparak/koparılarak muasır olunmaz, olsa olsa şahsiyet yoksunu taklitçi (mukallit) olunabilir.

Eğitimde 'Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ne yani eğitimde akademik bilginin yanı sıra milli ve manevi değerleri temel alarak, 'erdem-değer-eylem' çerçevesinde bütüncül bir insan yetiştirmeyi hedefleyen sisteme geçildi diye Milli Eğitim Bakanı Sayın Yusuf Tekin yerden yere vuruluyor.

On yıllar boyunca içinde debelendiğimiz, ruhsuz, yaz-boz eğitiminin olumsuz sonuçlarından Sayın bakan sorumlu tutuluyor.

Halbuki mahut olaylar (çocuk yaştaki öğrencilerin cinayet işlemleri) nesiller boyunca tatbik edilen sözde eğitim çıkmazının sonucudur. Eğitimin içinden gelen Yusuf Tekin Bey, bu gidişin sağlıklı bir gidiş olmadığını görerek, eğitimde makas değiştirmek zorunda kalmıştır.

Çocuklu ailelere bakıyoruz; yavrusuna yemek yedirirken bile, çocuğu eline tutuşturduğu telefondaki oyunlarla meşgul ediyor. Oyuna dalan çocuk, yemek yediğinin farkında olmadan doyuyor.

Çocuğuyla meşgul olmak istemeyen ebeveynler, işin kolayını, çocuklarının eline telefon tutuşturmakla bulmuşlar. Artık o körpe beyinlerin şekillenmesinde birinci derecede amil olan sosyal medya mecralarıdır.

Dikkat edilirse günümüzde çocuklar, anne ve babaları tarafından, bilerek ve isteyerek 'gayya çukuru'na atılmaktadır.

Artık, çocuklarının öğreticisi ne anne ve babaları ve ne de okuldaki öğretmenleridir.

Günün 10-12 saatini telefon ekranı başında geçiren çocuktan/gençten ne beklenir?

Bu çocuklar/gençler ruhen hasta olmasınlar da ne olsunlar? Aynı çocukların ebeveynleri, çocukları için kapı kapı dolaşip doktor (psikiyatrist) arıyorlar.

Sosyal medya yüzünden çocuklar ve gençler bunalımdalar; bu haleti ruhiye ile her türlü kötü alışkanlığa açık haldeler.

Bu trajik durumun yansımalarını ise, çok ağır bedeller ödeyerek görüyor ve yaşıyoruz.

Ne ekersen onu biçersen; ailede, okulda etkilerimizi biçiyoruz!

EĞİTİMDE BAŞARININ MİHENK TAŞI: YENİ BİR DİSİPLİN VE İŞ BİRLİĞİ VİZYONU

BİLGİN PELİSTER
EĞİTİM YÖNETİCİSİ & YK ÜYESİ

**Başarı; Disiplin, Güven
ve Takım Ruhuyla İnşa
Edilir.**

**Eğitim Bir Orkestradır,
Başarı Uyumun Eseridir**

**Başarısızlığın Seçenek
Olmadığı Bir Eğitim İklimi**

**Aynı Hedefe İnananlar,
Aynı Başarıda Buluşur.**

Günümüz eğitim dünyasında başarıyı yalnızca akademik verilerle tanımlamak yetersizdir. Gerçek başarı; öğrenci, veli, öğretmen ve yönetimin bir "orkestra" uyumuyla hareket ettiği, disiplinin bir ceza mekanizması değil, bir yaşam kültürü olarak benimsendiği bir ekosistemden geçer. İşte bu ayki yazımızda, eğitimdeki bu çok boyutlu disiplin anlayışını ve yeni Maarif Modelinin getirdiği dönüşümleri ele alıyoruz.

1- Veli Vizyonu: Teslimiyet ve Destek

Eğitim başarısını tescillemiş ülkelerin en büyük sırrı, velinin okul ve öğretmene duyduğu tam güvendir. Disiplin, sadece okul sınırları içinde bitmez; evdeki duruşla pekişir.

Aşırı Korumacılıktan Destekçi Modele: Velilerimiz, "öğrencinin her dediğini mutlak doğru kabul eden" korumacı refleksten sıyrılmalıdır. Okulun tespit ettiği eksiklikleri bir saldırı değil, gelişim fırsatı olarak görmeli; kılık-kıyafetten ödev takibine kadar okul kurallarına tam destek vermelidir.

Sorumluluk Bilinci: Özgürlükçü eğitim adı altında sunulan aşırı gevşeklik, maalesef geleceğin sorumsuz bireylerini inşa etmektedir. Genç yaşta hatalarının sonuçlarıyla yüzleşmeyen, "yaptığı yanına kâr kalan" bir öğrenci, ileride toplumsal kurallara uyum sağlamakta zorlanacaktır. Başarı için bu "acı şerbeti" içmeli ve disiplini başarının fitratındaki ana etken olarak kabul etmeliyiz.

2- Yeni Maarif Modeli ve Zaman Yönetimi

Dijital çağın getirdiği en büyük zorluklardan biri, kısalan dikkat süreleridir. Öğrenci odak sürelerinin saniyelere indiği bir dönemde, beceri temelli Maarif Modeli ile ders sürelerinin 35 dakikaya indirilmesi, eğitimin verimliliği açısından mutlak düşünülmelidir.

Tam Gün Eğitim ve Atölye Kültürü: Eğitim sadece kültür derslerinden ibaret değildir. Tam gün modelinde spora, müziğe, deney ve dijital materyal kullanımına ayrılan zaman, öğrencinin dünyayı anlamlandırmasını sağlar.

25 kişilik ideal sınıf mevcutları, bu yeni modelin uygulanabilirliği için şarttır.

3- Öğretmen Etikleri ve Motivasyon

Sistemin en güçlü kalkanı öğretmendir. Ancak bu kalkan, sendikal korumaların veya bürokratik yönetmeliklerin arkasına sığınarak değil; mesleki etik ve sorumluluk bilinciyle kuşanılmalıdır.

Motivasyonunu ve heyecanını kaybetmiş bir eğitimcinin bu yeni düzene ve takım ruhuna uyum sağlaması zordur. Öğretmen, sadece bilgi aktaran değil, disiplini ve vizyonuyla rol model olan kişidir.

4- İdari Yönetim

Tüm bu bileşenleri –öğrenci, veli, öğretmen– bir "maestro" edasıyla yönetecek olan ise okul idaresidir.

Yönetici; vizyonu, etkileşim gücü ve yüksek motivasyonu ile eğitim taşıyıcısının mihenk noktasıdır.

İdari kadro ne kadar profesyonel ve kuşatıcı olursa, eğitimdeki "takım ruhu" o denli yüksek olur.

Sonuç olarak;

- yüzyılın özgürlükçü yaklaşımı kuralsızlık demek değildir.

Aksine, karmaşıklaşan dünya düzeninde disiplin, öğrencinin yolunu aydınlatan bir fenerdir.

Toplumun kendi normları ile Velinin desteği, öğretmenin etik duruşu ve yönetimin vizyoner liderliği birleştiğinde; "başarısızlık" bir seçenek olmaktan çıkacaktır.

BİR ŞAHSİYET İNŞASI, “KİTAP HARÇLIĞI VE KİTAP KAŞESİ!”

EMİN KEVEN
EĞİTİMCİ & YAZAR

**Kitapla Büyüyen Nesiller,
Ahlakla Yükselen
Gelecekler.**

**Okuma Kültürü,
Medeniyetin Sessiz
İnşasıdır.**

**Kütüphanelerde
Büyüyen Çocuklar,
Hayata Işık Olur.**

**Kitapla Yoğrulan
Nesiller, Köklerinden
Kopmaz.**

Kıymetli kitapsever velilerim, eğitimci dostlarım veee hep okuyan bu yolda olan minik kitap kurtlarım! Biz okulda sizler evde evlatlarımızın dimağlarını birer cevher gibi işlediğimiz veya işlemeye çalıştığımız mukaddes bir yolculuktayız. Yani bir eğitim yolculuğundayız. Bugün sizlere bir eğitimciden ziyade bir dert ortağınız olarak hitap ediyorum. Kökü mazide olan bir irfanın sancısını taşımak önemli! Yeni dünyanın acımasız ekranlarından uzaklaşıp sükûnet arıyoruz.

Bize emanet edilen o masum yürekleri, hayatın sanal fırtınalarına karşı koruyacak en sağlam sığınak, hiç şüphesiz onlara kazandıracığımız okuma kültürü ve bu kültürün içine yerleştireceğimiz ahlaki derinliktir.

Modern zamanın hızı ve dijital ekranların sahteliği arasında, çocuklarımızın ruhunu kelimelerin hikmetiyle doyurmak, aslında onlara bir şahsiyet elbisesi biçmektir.

Şahsiyet elbisesini, ahlak boyasıyla boyamak ve giydirebilmek sadece vücudu kaplayan değil gönülleri fetheden bir elbise olacaktır.

Bu noktada unutmamalıyız ki ahlak, sadece üzerine nutuk atılan kavram değildir. İnsanın kendisiyle baş başa kaldığında takındığı o samimi tavidir.

Kadim kökeninde bir sığınak ve barınak anlamına gelen ahlak, aslında çocuğun kendi içinde kurduğu o muazzam evdir.

Eğer evladımızın içindeki o manevi yuva sağlam inşa edilmemişse, dışarıya açılan pencereleri ne kadar süslü olursa olsun, içerideki boşluğu gizlemeye yetmeyecektir. Bu süreçte modern zamanın hızı, okuma kültürü, ahlaki derinlik, şahsiyet elbisesi, gelenekleri benimseyen nesiller, içsel sığınak ve ahlakî değerler bizim temel rehberimiz olmalıdır.

Bir çocuk için kitapla kurulan bağ, aslında hayatla ve yaratıcıyla kurulan bağın bir provasıdır. Bu bağı kurarken ilk adımımız, onlara "aidiyet" duygusunu aşışlamak olmalıdır.

Geleneksel dünyamızda her şeyin bir edebi ve bir usulü vardır. Bir çocuğun kendi kütüphanesinin olması, evin bir köşesinde ona ait bir rafın bulunması, o çocuğa "senin dünyanın bizim için kıymetlidir" demenin en zarif yoludur.

Bu aidiyeti daha da derinleştirmek adına, evladımıza üzerinde ismi yazılı özel bir kitap kaşesi yaptırılmalı. O mühürün mürekkebi kağıtla bulduğunda, çocuk sadece bir eşyaya sahip olmaz. Bir hazineyi mülkiyetine alır ve o kitaba karşı bir mesuliyet hisseder. Kendi isminin yazdığı o mühür, çocuğun aidiyet duygusu, özel kitap kaşesi, kendi kütüphanesi, emanet bilinci, kişisel mühür ve hazine mülkiyeti kazanmasını sağlayarak kitabı benimsemesine vesile olacaktır.

Gerçek ahlak, insanın kendisini en çok konuşurken değil; zorlandığında, çıkarı ile ilkesi arasında bir tercih yapmak zorunda kaldığında belli ettiği o asil duruştur.

Güzel cümleler, o imtihan anında ya bir ağırlık kazanır ya da sessizce dağılıp gider. Önemli olan söz ile eylem arasındaki mesafeyi sifıra indirmektir.

Okuma alışkanlığını kazandırmak da sadece teknik bir mesele değil, bir vefa borcu ve gelecek tasarımıdır. Eski İstanbul hanımefendileri ve beyefendileri, ilme ve kaleme verilen kıymeti her daim diri tutarlardı.

Bizler de bugün evlatlarımıza her ay düzenli bir "kitap harçlığı" belirleyerek bu geleneği yaşatabiliriz. Bu para, diğer harçlıklardan ayrı tutulmalıdır. Sadece ve sadece kitap dünyasına ait olduğu, helal ve bereketli bir ilim yolculuğunun sermayesi olduğu vurgulanmalıdır. Çocuğumuz o harçlıkla kitapçıya girmeli, kitap kokusunu içine çekmeli, kütüphanelerin o vakur havasını solumalıdır. Bu tatlı heyecan sayesinde evladımız; kitap harçlığı geleneği, ilim yolculuğu sermayesi, kütüphane havası, bilinçli ebeveynlik, kitap kokusu, söz ve eylem bütünlüğü ve vefa borcu kavramlarını bizzat yaşayarak öğrenecektir.

Bu yolculukta çevre ve arkadaşlık meselesi de hayati bir önem taşır. Peygamber Efendimiz (sav) zamanında yaşanmış bir hadiseyi hatırlamak, bize bugün içinde bulunduğumuz durum hakkında çok şey söyler.

Bir sohbeta, Allah'ın hatırlandığı, anıldığı, manevi değerlerin yaşandığı, Kur'an ve temel dini bilgilerin okunduğu ve uygulanmaya çalışıldığı bir ortama üç kişi gelmiş. Bir tanesi o ortamda durmamış, oradakilere ve okunan ilme değer vermemiş, önemsememiş ve hemen ayrılmış. İtiraz etmiş ve ne yazık ki rahmetten mahrum kalmış. İkincisi, samimiyetle ön taraflara geçmiş, katılmış, ilim meclisinin gereklerini yapmış ve Allah'ın rahmetinden istifade etmiş. Üçüncüsü ise tevazu göstererek, kimseyi rahatsız etmeden bir kenara oturmuş. O da alması gereken güzellikleri almış.

İşte aynı durum günümüzde de farklı şekillerle karşımıza çıkıyor. Kur'an'ın okunduğu, doğruluğun olduğu, dürüstlüğün olduğu, hayrın tavsiye edildiği, şahsiyetin ete kemiğe büründüğü ortamları bilmek, oluşturmak ve bu samimiyete destek vermek zorundayız. Sınıflar, okul ortamları, sokaklar, ev muhabbetleri, kısacası insanı olduğu her nokta emir ve nehiy çizgisinde olmalı.

Kaos, kötülük, ahlaksızlık, çıkar, menfaat, ego ve kibir ortamlarını da azaltmak zorundayız.

Çünkü bu değerler sadece tekrar edilmek için değil, bizzat yaşanmak içindir. Çocuğumuzun kiminle arkadaşlık yaptığına dikkat etmemiz gerekir. Çünkü iyilik, güzellik, doğruluk, rahmetten istifade, arkadaşlık seçimi, manevi değerler, şahsiyet inşası, yaşanan değerler ve hayır ortamları bu samimiyetle çoğalır, çoğalmalı.

Okuma süreci sadece zihni bir faaliyet değil, aynı zamanda manevi bir eğitimidir.

Her gün uygulayacağımız o "altın kural", yani 20 dakika veya 20 sayfa okuma prensibi, çocuğun nefsinin terbiye etme ve istikrar kazanma yolculuğudur.

Ancak burada velilerimize büyük bir sorumluluk düşmektedir.

Piyasada maalesef çocuklarımızın tertemiz dimağlarını ve manevi değerlerimizi olumsuz etkileyebilecek pek çok zehirli içerik mevcut.

Eğer bir insan; küçük bir güç alanı veya aidiyet uğruna dürüstlük ve adalet gibi kavramları esnetebiliyorsa, o iç evdeki boşluk henüz dolmamış demektir.

Bu yüzden, güvenilir kişilerin paylaştığı tavsiye kitap listelerini takip etmek, evladınızı sadece popüler olandan değil, aynı zamanda zararlı olandan da korumaktır.

Okul kitaplarının sınırlarını aşmak için çocuğun ufkunu genişletecek eserleri teşvik etmeli, bu süreci evde bir "günlük tutma" alışkanlığıyla taçlandırmalısınız. Bu noktada günlük 20 dakika okumak, nitelikli tavsiye listelerini takip etmek, günlük tutma alışkanlığı kazanmak, nefis terbiyesi yapmak, psikolojik farkındalık, karakter sağlamlığı ve ufuk genişletmek gelişimin temel taşlarıdır.

Okunan kitapların hayata dokunması ve kalıcı olması için sesin gücünden de istifade etmeliyiz. Haftada birkaç gün çocuğunuza sesli okuma yaptırmak, sadece bir dil alıştırması değildir. O ses, evin huzuruna karışır. Kelimelerin doğru telaffuzu ve tonlama becerisi geliştikçe, çocuğun özgüveni de artar.

Okuduğu her kitabın kaydedildiği bir "okuma ajandası" ise onun geleceğine bırakacağı en kıymetli mirastır.

Ayrıca, anlama kabiliyetini zirveye taşımak için her gün çözülecek 5 nitelikli paragraf sorusu, hayata karşı analitik bir bakış açısı geliştirmesini sağlar. Soruları iyi okumalı, her kelimeyi ve deyimini irdelemeli.

Veliler olarak siz de sesli okuma çalışması, okuma ajandası, nitelikli paragraf soruları, kelime ve deyim irdelemesi, vurgu ve tonlama ile geleceğe miras bırakma sürecine eşlik etmelisiniz.

Son olarak, bu okuma kültürünü şehir kültürüyle birleştirmek elzemdir.

İstanbul gibi her köşesinden tarih ve maneviyat fışkıran bir şehirde yaşamının hakkını vermeliyiz. Öğrencilerimizin vaktini sadece AVM'lerin yapay ortamlarında geçirmesi, onların ruhunu çoraklaştırır.

Bir kütüphaneye üye olmak, kitap fuarlarının o coşkulu atmosferini solumak, tarihi bir mekânın gölgesinde kitap okumak; çocuğu köklerine bağlar.

Evladınızdan her hafta okuduğu veya dinlediği bir hikâyeyi size anlatmasını isteyerek aile bağlarınızı güçlendirin. Bu süreçte şehir kültürü, AVM'den tarihe yolculuk, kütüphane üyeliği, hikâyeye paylaşımları, aile bağlarının pekişmesi ve tarihi dokuyu tanımak bir öğrencinin şahsiyetini tamamlayan en önemli unsurlardır. Unutmayın ki, bizler sadece bugünü değil, geleceğin dürüst ve erdemli bireylerini inşa ediyoruz.

Ö Z K U R B İ R

İŞİMİZ EĞİTİM

ANTALYA EĞİTİM SEMPOZYUMU

5. GELENEKSEL EĞİTİM KURUMLARIMIZIN BUGÜNÜ VE GELECEĞİ SEMPOZYUMU

Sueno
HOTELS Deluxe Belek **03-06**
★★★★★ **ARALIK**²⁶

aes.ozkurbir.org